

Upravništvo: Ljubljana, Knaflejeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflejeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Položaj v odmevih

Jutri bo poteklo pol leta, odkar se je začela vojna. Na glavnem, zapadnem bojišču se slika v tem razdobju ni spremenila. Napovedi o pripravah obeh vojnih taborov za večje akcije na zapadnem bojišču so nekoliko utihnile, znabiti v zvezi z misijo ameriškega državnega podtajnika Sumnerja Wellesa v Evropi, pač pa se množe ugibanja o razširjenju sedanje vojne v dveh smereh, zdaj na skandinavskem severu, zdaj na bližnjem vzhodu. Na splošno se z vojaških vidikov presoja trenutni položaj kot zatišje pred viharjem, ne da bi se moglo v naprej vedeti, od katere strani bo pribesnel ta vihar. Zato je negotovost na vse strani značilna oznaka sedanjega položaja.

V nevtralnih in nevojskujočih se državah, da ostanemo zvesti tej važni razliki v položaju držav izven sedanje vojne, zasledujejo z velikim presenečenjem ta čudni razvoj nove vojne, glede katere so se vse predvojne napovedi izkazale za netočne. Duhovita je bila pred nekaj dnevi opazka Alda Valerija v milanskem »Corriere della Sera«, ki je začetne faze nove vojne takole karakteriziral: »Največje presenečenje te vojne je v tem, da ni bilo pričakovane razširjenosti, in to navzlic odličnim razlogom vojaškega značaja, ki bi ga bili svetovalci vsaj eni izmed vojnih strank.«

Druga splošna oznaka sedanjega položaja je — sodeč po odmevih o brigah in stiskah nevtralcev — tako zvana »krizna nevtralnost«, kakor se o njej že marsikje povsem odkrito piše. Posebno značilno je prišla ta kriza do izraza o priliki nedavnih posvetovanj zunanjih ministrov Danske, Norveške in Švedske v Kodanju. Za primer navajamo nekaj misli iz komentarja, ki ga je tej konferenci posvetil vatikanski organ »Osservatore Romano« in ki je vzbudil splošno pozornost glede na okolnost, da se je prav imenovani organ s posebno vnemo boril doslej za zmago pojma tako zване »čiste nevtralnosti«. »Osservatore Romano« ugotavlja brez ovinkov, da so bili kodanjski sklepi sprejeti v svetu z razočaranjem. V kolikor je Finska v zaključnem komuniqueju navedenih treh držav omenjena, je omenjena v taki obliki (mirna rešitev oboroženega spopada z ohranitvijo popolne finske samostojnosti), da se smemo vprašati, ali so skandinavske države sosedje Finske ali znabiti Patagonije?« Pa tudi v pogledu obrambe njih nevtralnosti niso skandinavske države sprejele nobenega pomembnega sklepa. Kršitve njih nevtralnosti lahko nastopijo na štiri načine; z akcijo podmornic proti trgovskim ladjam nevtralcev, z delovanjem nevidnih min proti istim ladjam, s kršitvijo teritorialnih voda in z letenjem tujih letal preko nevtralnih ozemelj. Kodanjski komunique vsega tega ne omenja, da ne bi vsaki vojskujoč se stranki prikladal v spomin njenih posebnih kršitev nevtralnosti. V splošnem označuje list nevtralnost skandinavskih držav za pasivno, pri čemer ne prikriva svojega neugodnega mnenja o usodi take nevtralnosti.

V zvezi z nevtralnostjo naj še opozorimo, da je tudi nemški propagandni minister Dr. Göbbels govoril te dni o tem vprašanju v Münstru ter pri tem znova poudaril, da zahteva Nemčija več ko samo »vojaško nevtralnost«, ona zahteva od vseh nevtralcev tudi »politično nevtralnost«. Tako se vedno znova obnavlja vprašanje, ali imata vojna tabora pravico zahtevati tudi kontrolo javnega mnenja v nevtralnih državah in ne le kontrolo dejanih nevtralcev. Mi smo na tem mestu že večkrat opozorili na polemike, ki jih to vprašanje vedno sproži, čim se kje pojavi.

Med splošno priznane oznake sedanje vojne spada tudi ugotovitev, da se večji del ofenziv razvija še vedno na diplomatskem področju. V tej zvezi je v vseh treh taborih — obeh vojnih in tako zvanem »tretjem taboru« ali taboru nevtralcev in nevojskujočih se držav — v središču zanimanja predvsem Wellesova evropska misija. Glede nje smemo po dosedanjih odmevih reči, da se njen pomen za nadaljnji razvoj dogodkov v Evropi nekoliko podcenjuje. Res je, da so Wellesovi obiski v posameznih prestolnicah predvsem informativnega značaja in da se Welles povsod javlja le kot osebnosti in zasebni pooblaščenec ameriškega predsednika Roosevelta, tako da ne prihaja z nobenimi predlogi in tudi ne more prevzeti nikakih obvez v imenu Zedinjenih držav. Zanimivo pa je, da je Welles, kakor v svetovni vojni Wilsonov zaupnik House, prišel v Evropo z že izdelanimi konkretnimi vprašanji, kar daje slutiti, da si hoče biti Roosevelt po odgovorih, ki jih bo nanje dobil, povsem na jasnem glede položaja v Evropi, pa naj se na osnovi teh informacij odloči ali za posredovanje ali za kaj drugega.

Saidam: „Pripravljeni smo!“

Predsednik turške vlade izjavlja, da je kriza, ki je zajela velik del sveta, prišla do turških vrat, vendar ne vidi razloga za konflikt s Sovjetsko Rusijo

Ankara, 29. febr. s. (Reuter). Nocoj je imel turški ministri predsednik Revfik Saidam važen govor po radiu. Neznane tuje postaje so poskusile govor motiti.

Saidam je pojasnjeval predvsem izredna pooblastila vladi, ki so nedavno stopila v veljavo. Dejal je, da je bil to samo varnostni ukrep, ki ne pomeni, kakor je bilo napačno poročano v inozemstvu, niti obsednega stanja, niti mobilizacije, pa tudi ne, da bi se bila Turčija odločila za vojno. Tako odločitev bi zahtevala proučitev šele, kadar bi bili ogroženi važni nacionalni interesi Turčije ali njen obstoj. V zadnjih 6 mesecih ni bilo nobene spremembe v odnosih med Turčijo in Sovjetsko Rusijo. Nobenega razloga tudi ni videti, zakaj bi hotela Sovjetska Rusija napasti Turčijo. Vse govornice o možnosti takega napada so brez podlage.

Turški obrambni program pa je bil v zadnjem letu zelo intenzivno izvajan. V trenutku današnjega govora, je dejal Saidam, je dovršen. Pripravljeni smo. Kriza, ki je zajela velik del sveta, je prišla do naših vrat. Prepričan sem, da bo vsak državljani storil svojo dolžnost.

Kim, 29. febr. s. (Reuter). Nocoj javlja, da je zahtevala Italija od turške vlade, da smejo italijanske vojne ladje v primeru potrebe za zaščito italijanskih trgovinskih ladij pluti skozi Dardanele in Bospor. Italija se pri svoji zahtevi sklanja, da je slično dovoljenje Turčija že dala angleškim vojnim ladjam.

V angleških merodajnih krogih o takem angleško-turškem dogovoru ni nobenega potrtila.

Saradzoglu spet povabljen v Moskvo?

Kim, 29. febr. o. »Popolo d' Italia« poroča, da je prejel turški zunanji minister Saradzoglu povabilo sovjetske vlade, naj pride v Moskvo, da se bodo nadaljevala prekinjena pogajanja med Turčijo in Sovjetsko Rusijo.

Moskvi grozi vojna na dveh frontah

Basel, 29. febr. z. »Basler Nachrichten« ki že več dni sem vedno bolj računata z možnostjo vojne na bližnjem vzhodu, objavljata danes daljše poročilo svojega balkanskega dopisnika. Po sodbi političnih krogov v južno-vzhodni Evropi, pravi dopisnik, je Sovjetska Rusija sprito tesnega zavezništva Anglije in Francije v zvezi z možno intervencijo na Finskem vedno bolj ogrožena, da se zaplete v vojno na dveh frontah. Po mnenju balkanskih diplomatskih krogov ni verjetno, da bi se skandinavske države zapletele v vojno pač pa grozi Sovjetski Rusiji nevarnost, da se bo morala boriti ob Črnom in ob Lednem morju. Balkanske države bodo po mnenju teh krogov tudi v tem primeru ostale izven vojne. Na bližnjem vzhodu pa obstoja vsa verjetnost, da bo imela Sovjetska Rusija fronto na Kavkazu in ob afganski meji. Zavezništva nameravajo pridrati v Baku, da bi na ta način odvzeli Sovjetski Rusiji glavne petrolejske vire in s tem onemogočili ne samo sovjetsko vojsko, marveč tudi preprečili sleherni preskrbo Nemčije s sovjetskimi petroleji.

Turčija ni pozvala svojih ladij domov

Ankara, 29. febr. j. (Havas). Predsedstvo turške vlade službeno čemantira informacije, da je turška vlada zapovedala vsem turškim ladjam, ki se nahajajo v tujih vodah, takojšen povratek v domača pristanišča. Vladni demanti naglašajo, da ni bila sprejeta nobena odločitev take narave.

Nemčiji za status quo na Balkanu

Budimpešta, 29. febr. z. Nemško-madžarsko sočelovanje v revizionističnih vprašanjih je, kakor vse kaže končano. Vedno bolj prevladuje vtis, da želi Nemčija za vso dobo sedanje vojne ohraniti na Balkanu status quo in da zaradi tega ne namerava več podpirati mađarskih revizionističnih težanj. Diplomatski položaj Rumunije, ki je zadnje čase zelo uspešno manevrirala v vseh evropskih prestolnicah, je s tem znatno olajšan. Na rumunski

Kakor se sicer možnosti kakega Rooseveltovega posredovanja v sedanjem oboješenem konfliktu v naprej zamejujejo kot nerealne spričo velikega prenada med stališči obeh vojnih strank, je vendar v tej zvezi vzbudila veliko pozornost ugotovitev vatikanskega glasila, da zanima Zedinjene države Severne Amerike »tudi vzpostavitev novega sveta po sedanjem konfliktu« in da je zato »tudi s tega vidika koristno poučiti se o vojni, ki je, če ne že po svojem izvoru, pa vsaj po svojem poteku nekoliko čudna in samim Evropejcem nerazumljiva«. Omenjamo za zaključek ta vatikanski glas o Wellesovi misli, ker smo mnenja, da je Rooseveltova akcija močno povezana z raznimi mirovnimi prizadevanji Vatikana.

strani tudi z zadovoljstvom ugotavljajo, da so odnosi med Berlinom in Bukarešto znatno izboljšani, ter da lahko računata Rumunija na podporo Nemčije tudi za primer, da bi Sovjetska Rusija znova sprožila vprašanje Besarabije.

Sovjetski banket v Berlinu

Berlin, 29. februarja. b. Danes so znane podrobnosti o banketu, ki ga je v soboto priredilo sovjetsko poslanstvo v Berlinu na čast vsem v Berlinu akreditiranim inozemskim vojaškim atašejem. Na čelu zelo močno zastopanega nemškega oficirskega zbora sta bila nemška vrhovna poveljnika general Brauchitsch in general Keitel. Maršal Göring, ki je bil tudi povabljen, je moral v zadnjem hipu odpovedati udeležbo zaradi prezaposlenosti Njega sta zastopala generala Milch in Udet. Inozemska vojaška zastopstva so se sprejema udeležila skoraj izjeme. Prvi je na banketu spregovoril kot domačin sovjetski veleposlanik Škvarcov, ki je v kratkem nagovoru prika-

zal razvoj sovjetske vojske in njeno vrednost. Svoj govor je zaključil z zatrdom, da bo rdeča vojska svojo nalogo proti sovražnikom rešila zmagovito.

Sovjetskemu veleposlaniku je odgovoril general Brauchitsch, ki je najprej omenil, da se je pravkar vrnil iz daljšega potovanja po vzhodu. Pri tej priliki se je lahko prepričal o odličnem sodelovanju med nemško in sovjetsko vojsko. Brauchitsch je nato govoril o visokem nivoju sovjetskega letalstva, predvsem pa je hvalil velike uspehe sovjetskih letalcev na njihovih poletih v Ameriko in na Severni tečaj. Sovjetska vojska, je zaključil general Brauchitsch, kaže visoko stopnjo svojih vojaških sposobnosti ter je tako v kulturnem kakor tehničnem pogledu na višini.

Tukajšnji listi objavljajo obenem govor, ki ga je imel general Brauchitsch na svojem inspekcijskem potovanju v Krakovu, kjer je dejal med drugim: »Vaša naloga, nemški vojaki, je, da to deželo trdno držite v svojih rokah. Vi morate skrbeti za to, da bomo imeli samo eno bojišče. Zato mora vladati tu na vzhodu popoln mir da se vojski na zapadu ne bo treba zanj zmeniti.

Odločitev o nemški bodočnosti bo padla na zapadu. Prepričan sem — in vsakdo izmed vas mora imeti to zaupanje —, da bo ta odločitev zmagovita in polna uspehov.«

Predsednik egiptске vlade v Sudanu

Kairo, 29. febr. br. (DNB). Danes se je vrnil egiptski ministri predsednik Ali Maher paša s svojega večdnevnega uradnega obiska v Sudanu. To je bil po proglasitvi samostojnosti Egipta prvi uradni obisk v Sudanu, kjer so egiptskega državnika sprejeli z največjimi svečanostmi.

Resen konflikt med Irakom in Jemenom

Berlin, 29. febr. br. (DNB). Med Jemenom in Irakom je nastal resen konflikt, ker Irak ni izpolnil pogojev, sklenjenega junija 1939. Ni izključeno, da pride zaradi tega do prekinitve diplomatskih odnosov. V arabskih krogih se bojuje, da bi utegnili imeti ta spor zelo dalekosežne posledice za ves arabski svet.

Oxrog posredovanja na Finskem

Finska pripravljena sprejeti vsako posredovanje, toda le s pogojem, da ohrani svojo samostojnost in neodvisnost

Pariz, 29. febr. j. (RSV). Francoski ministri predsednik je včeraj izjavil pred zunanjepolitično komisijo francoskega parlamenta, da bo Francija tudi v bodoče nudila Finski vso pomoč. Nato je Daladier s podrobnimi podatki prikazal važnost in izmere materialne pomoči, ki jo je Finska dobila doslej od obeh zaveznikov državi. S pomočjo tej mali skandinavski državi, je dejal Daladier, ravno sedaj ne bomo odnehali, ko so se pričele širiti neke vesti o posredovanju v finsko-sovjetskem sporu. Finski zunanji minister Tanner je že 29. novembra v načelu pristal na ponudbo ameriškega predsednika Roosevelta za posredovanje in je tudi še sedaj enakega mnenja glede posredovanja v tem sporu, da sta namreč možna sporazum in posredovanje samo pod pogojem, da bo zagotovljena neodvisnost Finske.

Navzlic temu, da je nemško zunanje ministristvo demantiralo vse vesti, da bi imela Nemčija za sovjetsko-finski spor kak posredovalni načrt, so bile po mnenju francoskih političnih krogov besede nemškega poslanika na Finskem, von Bitcherja, o možnosti takega posredovanja preveč nedvoumne, da bi se mogla eksistenca nemškega posredovalnega načrta kar tako zanikati. Nemški posredovalni načrt pa v Moskvi ni bil ugodno sprejet, ker se Sovjeti v trenutku, ko so vrgli na Viborg vse svoje sile, da dokončno zlomijo finski odpor v tej odločilni vojni fazi, ne marajo pokazati slabotne. Na drugi strani Sovjetska unija nemškega posredovanja ne želi zaradi tega, ker ima namen — ako bi bilo to potrebno —, napraviti odgovornega za vse nevednosti in neuspehe, ki jih je sovjetski napad doslej utrpel, vlado Kuusinenja.

Zahteva, ki jo je v danem parlamentu iznesel nacistični poslanec Fritz Clausen, da naj bi se vse tri skandinavske države izrekle za nemško posredovanje v finsko-sovjetskem sporu, po sovjetski mlčanosti seveda tudi v Berlinu ni več našla pravega odmeva.

Glede morebitnega posredovanja švedske so v poučnih krogih mnenja, da sedanji čas nikakor ni primeren, da bi se poverila švedska s tako delikatno vlogo. V sovjetsko-finskem sporu je gotovo le eno — pravilo v merodajnih krogih — da francosko-angleška pomoč Finski ne bo prenehala.

Zavezniki forsirajo pomoč Finski

London, 29. febr. j. (RSV). V poučenih diplomatskih krogih pripominjajo, da angleška vlada po diplomatski poti nadaljuje razgovore s skandinavskimi državami, hoteč čim bolj pospešiti prehod protovoljcev preko skandinavskih držav na Finsko. Angleška vlada si prizadeva znatno povečati dnevni kontingent protovoljcev, ki potujejo tranzitno preko skandinavskih držav. To število znaša sedaj dnevno 300 mož.

Nevednosti pri zvečevanju števila protovoljcev tvori do neke mere dojstvo, da Finska ne kaže posebne volje sprejemati večjega števila protovoljcev poljske narodnosti, ker se boji zamere v Nemčiji. Zaradi tega ni bila odposlana na Finsko poljska divizija, kakor je bilo to nameravano in kar bi bilo tudi povsem prirodno in državno-pravno upravičljivo, ker Poljska v nasprotju z zapadnimi zavezniki država nima nobenega razloga več biti nevtralna napram Sovjetski uniji odkar je rdeča armada zasedla del poljskega teritorija.

V istih krogih tudi opozarjajo, da se po informacijah iz dobro poučenih sovjetskih virov opaža v Kremlju čedalje večje vzemirjenje zaradi naglo naraščajoče mednarodne akcije za finsko pomoč. Moskva si v tej zvezi silno prizadeva po svojih diplomatskih zastopnikih zvedeti posebno za-

cilje, ki jih Anglija in Francija morda skrivata za to pomočjo.

London, 29. febr. s. (Reuter). Angleškim protovoljcem na Finskem bo poveljeval sin pokojnega ameriškega predsednika Teodorja Roosevelta in nečak sedanjega predsednika Franklina Roosevelta. Roosevelt je rezervni major angleške vojske in se je boril v svetovni vojni na zapadni fronti. Star je 50 let. Finski krogi so zaradi določite Roosevelta kot poveljnika angleških protovoljcev nad vse navdušeni in pravijo, da ne bi bilo mogoče dobiti boljšega poveljnika.

Stalir za kompromis?

London, 29. februarja. AA. (Havas): Diplomatski urednik »Timesa« misli v svojem razmišljanju o finski vojni in o nemško-sovjetskem razmerju, da je verjetno, da bi Stalin želel čimprej končati vojno s kompromisnim mirom, ki bi nekako rešil čast Sovjetske Rusije. Nesporno bi v tem primeru nastala sprememba vlade v Helsinkih. Če bi prišel namesto Tannerja Paasikivi, ki je svojčas vodil finsko dele-

gacijo v Moskvo, in ki ga sovjetski tisk nikoli ni napadal, bi bilo možno, pravi »Times«, da bi Stalin pustil Kuusinenovo vlado na cedilu.

Med razlogi, ki bi zaradi njih Sovjetska Rusija želela čimprej končati vojno na Finskem, bi bil ta, da vidijo v Moskvi v podaljšanju vojne na Finskem čedalje večjo nevarnost, da bi Francija in Velika Britanija napadli Sovjetsko Rusijo.

Drugi vzrok za čim hitrejši konec vojne na Finskem je po »Timesovi« sodbi v tem, da se sovjetski voditelji boje, da bi prebivalstvo Sovjetske Rusije zašlo v kočljiv gospodarski položaj, če bi se vojna še nekaj časa nadaljevala. »Times« omenja v zvezi s tem glasove, po katerih mnogo vasi celo v bližnji okolici Moskve nima kruha, mesa, sladkorja, soli, parafina, tobaka, presnega masla, jajc in drugega živeža. Tu di seme za pomladno setev je velik problem. Razen tega je vojska rekvirirala mnogo konj, a v nekaterih pokrajinah je mrzav uničil ozimlino. »Times« misli, da je vse to utegnulo onemogočiti Rusiji dobavo zadostnih količin blaga, ki ga določa nedavna trgovinska pogodba, sklenjena med Berlinom in Moskvo.

Bitka na Karelski ožini

Finci so se morali pred silno sovjetsko premočjo zopet nekoliko umakniti

Helsinki, 29. februarja. AA. (Reuter): Poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi, da je včeraj sovražnik nadaljeval s pritiskom na bojišču med luko Viborg in Vuoksenom, kjer so se finske čete umaknile na nove postojanke. Sovjetske čete so imele težke izgube. Uničenih je bilo 14 tankov. Na bojišču pri Tajpale so finske čete čez dan odbile tri hude napade. Severovzhodno od Ladoškega jezera je bil odbit sovražen napad proti Pitkäranti. Na ostalih bojiščih je prišlo do topniškega ognja in do spopadov patrol. Danes so bili uničeni štiri tanki in en oklopni voz. Na bojišču pri Kuhmu so finske čete zavzele več sovražnih gnezd.

Na severni fronti se nadaljuje borba pri Nautsiju.

Včeraj ni bilo nobenih pomembnejših dogodkov v zraku. Zbiti sta bili dve sovražni letali.

Kodanj, 29. febr. s. (Ass. Press). Po poročilih s finsko-sovjetske fronte je na Karelski zemeljski ožini sedaj v akciji 19 sovjetskih divizij. Finci skušajo sovjetski prodor preko ledu Viborskega zaliva proti Viborgu preprečiti s tem, da so posejali po vsem zalivu mine. Skoro vsa razpoložljiva finska artilerija je sedaj koncentrirana pred Viborgom, da pomaga pri obrambi mesta. Zadnja poročila pravijo, da je prišlo na Karelski zemeljski ožini deževati. Dež olajšuje Fincem obrambo in preprečuje Rusom dovoz težke artilerije.

Helsinki, 29. februarja. AA. (Havas) Udeleževanje sovjetskega letalstva je bilo včeraj zaradi megle omejeno. Dasi prihajajo na Karelsko ožino vedno sveže sovjetske čete, vendar finski odpor na tem odseku še ni zlomljen. Finske čete so odbile vse napade sovjetskih čet, ki so pretrpele ogromne izgube ljudi in materiala. Sovjeti so od zabetka sovražnosti izgubili med drugim 1288 oklopnih avtomobilov in 540 letal.

vzele utrjene odseke na severni obali reke Salmenkaite, na kar so zavzele mesto Rista Sari na zapadni obali jezera Vuoksi, Malkelo, Hamarmijemi in Hejkurila severno od jezera Jurapan, Kamaro, ki leži 4 km zapadno od železniške postaje Heinjoki ter Alasomo, 6 km južno od Viborga. Po prvih poročilih so naše čete v toku 28. februarja zasedle 42 sovražnih položajev.

Na ostalih odsekih ni bilo važnejših dogodkov. Slabo vreme je onemogočilo našemu letalstvu druge akcije, razen izvidniških.

Letala nad Helsinki

Helsinki, 29. febr. j. (Fin. tel. ag.). Danes opoldne je bil dan v finski prestolnici letalski alarm, ki je trajal do 13. ure. Ob 12.30 je bilo čuti v mestu silne eksplozije. Videti je bilo več sovjetskih letal, ki so v višini kakih 4000 m letela nad mestom v vzhodni smeri. Finske protiletalske baterije so obstreljevale sovjetske bombnike, dokler se niso oddaljili.

Nota finske vlade Društvu narodov

Zeneva, 29. febr. j. (Havas). Danes je finski delegat pri Društvu narodov Holsti izročil tajništvo Društva narodov noto finske vlade z željo, da se dostavi vsem nevtralnim državam članicam Društva narodov. Nota vsebuje podatke o vojnih metodah, ki se jih poslužuje Sovjetska unija proti finskemu civilnemu prebivalstvu. Obsega tri strani ter obravnava v prvi vrsti sovjetsko sistematično obstreljevanje nezaščitenega prebivalstva, ter bombardiranje šol in bolnišnic. Nota finske vlade bo v najkrajšem času objavljena ter posebej dostavljena vsem državam članicam.

Kosilo na čast ameriškega poslaniku v Moskvi

Moskva, 29. febr. j. (Havas). Sovjetski zunanji minister Molotov je včeraj priredil svečano kosilo na čast ameriškega poslaniku v Moskvi Steinhardt. Kosila se je poleg svetnika ameriškega poslanstva Thurstona udeležil tudi ljudski komisar Mikojan v spremstvu Molotova ter več višjih uradnikov sovjetskega komisarjata za zunanje zadeve.

Welles na poti v Berlin

V Švici ni imel nobenih razgovorov — Danes se bo sestal z Ribbentropom, jutri pa bo sprejet pri Hitlerju

Curih, 29. febr. r. Rooseveltov odposlanec Welles je po enodnevnem bivanju v Švici danes ob 16.07 v salonskem vozu, ki mu ga je poslala nemška vlada, odpotoval iz Švice v Berlin, kamor prispe jutri dopoldne ob 9.30. Na kolodvoru sta se poslovila od njega ameriški poslanik Harrison in ameriški generalni konzul v Curihu. Na kolodvoru je bilo zbranih okoli tisoč ljudi, ki so ameriškega gosta prisrčno pozdravljali.

Za časa svojega bivanja v Švici Welles ni imel nikakih sestankov s švicarskimi državniki. Danes dopoldne je opravljal korespondenco ter sploh ni imel nikakih razgovorov. Opoldne je kosil skupaj z ameriškim poslanikom, s katerim je ostal v družbi vse do svojega odhoda. Welles se bo na svoji evropski turneji še dvakrat ustavil v Švici in sicer na poti iz Berlina v Pariz odnosno London ter na povratku od tam v Berlin.

Berlin, 29. febr. br. Kakor je bila danes objavljeno, bo prispel Rooseveltov odposlanec Welles v Berlin jutri dopoldne ob 9.30. Takoj po svojem prihodu se bo sestal z zunanjim ministrom Ribbentropom, s katerim bosta izmenjala misli. Ker se bodo ti razgovori verjetno dokaj zavlekli, bo Welles najbrže šele v soboto dopoldne sprejet pri kancelarju Hitlerju. Sestala se bo tudi z maršalom Göringom. Iz Berlina bo najbrže odpotoval že v soboto ponoči.

Pariško mnenje

Pariz, 29. febr. j. (Havas) »Petit Journal« prinaša kratak komentar k Wellesovi misli v Evropi, ki je prav karakterističen in zrcali tudi mnenje večine ostalega francoskega tiska. »Petit Journal« pravi, da je Nemčija, ki sta se ji dve mirovni ofenzivi izjavili, pričela to najnovejšo mirovno ofenzivo z vsemi mogočimi sredstvi, ki jih lahko narekuje samo spoznanje njene teže položaja. Gospodarsko stanje Nemčije je danes takšno, da ne more misliti na dolgo vojno, v kateri ima le še malo nade, doseči zmago nad zavezniki. List pripominja, da bo pač tudi ta nemška mirovna ofenziva za »pax germanica« deležna iste usode, kakor njeni predhodnici. Vojni cilji zaveznikov držav so znani, se niso izpremenili in se tudi nikoli ne bodo.

Berlin samo za »nemški mir«

Bern, 29. febr. j. (Havas) Merodajni švicarski krogi opozarjajo na dejstvo, da nemški tisk danes privrkat obsežne poročila o obisku Rooseveltovega odposlanca Sumnera Wellesa v Berlinu. Svoji dosedanji molk opravičuje nemški tisk s svoj lojalnostjo napram Zedinjenim državam. V merodajnih švicarskih krogih pa vidijo precej nesoglasij v sedanjem nemškem tolmachenju Wellesovega obiska z ostrimi napadi na Roosevelta, s katerimi je bil nemški tisk še pred nekaj meseci izredno radodaren. Nemčija sedaj ob priliki Wellesovega obiska tudi demantira vse informa-

Nemčija zaprla svoje meje z Belgijo in Nizozemsko

Z današnjim dnevom je ustavljen tako osebni kakor tudi blagovni promet

Eupen, 29. febr. j. (Havas). Iz zanesljivega vira poročajo, da bo od 1. marca dalje vsa nemško-belgijska meja zaprta za sieherni promet. Prebivalci v Eupenu in okolici ter delavci, ki so morali doslej vsak dan prekoračiti mejo, ker so bili zaposleni v Nemčiji, niso dobili več običajnih propustnic za prestop meje. Na drugi strani poročajo iz Aachena in okolice, da so dobili tamkajšnji peki nalog, naj se založe z moko za dobo treh mesecev. Ta ukrep nemških oblasti pojasnjujejo z merodajnega mesta z izredno resnimi prometnimi ovirami, ki jih je pričakovati v kratkem in ki bi utegnile onemogočiti normalno oskrbo mesta in okolice z živežem.

Amsterdam, 29. febr. s. (Reuter). Nemška vlada je s 1. marcem odredila delno zaporo svoje meje s Holandsko. Omejen je tako osebni kakor tudi blagovni promet. Oni holandski državljani, ki žive sicer stalno v Nemčiji, pa se trenutno nahajajo na Holandskem, so bili od nemških oblasti uradno obveščeni, da jim bodo odvzeti potni listi, če se do jutri ne vrnejo v Nemčijo.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 29. februarja. AA. (Havas) Uradno vojno poročilo z dne 29. februarja pravi: Delovanje prednjih čet zapadno od Vogezov. V odseku reke Rena topniško obstreljevanje iz utrdb na obeh straneh. Berlin, 29. februarja. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo poroča: Pri krajevnih oglednih akcijah na meji zapadno od Merziga in severnozahodno od Weissenburga, je imel sovražnik izgube in je moral pustiti več ujetnikov v naših rokah. Ponoči od 27. na 28. februarja je letelo nad severozapadno Nemčijo več sovražnih letal. Dve sta pri tem preleteli nemško-holandsko mejo. 29. februarja je bilo le prav malo letalskega delovanja. Izvršili smo samo nekaj oglednih poletov.

Vpoklici v Angliji

London, 29. febr. s. (Reuter) Delavsko ministrstvo je objavilo, da bo z vpoklicem letnika 1916, ki se mora javiti v vojaško službo 9. marca, prizadetih 300.000 mož. Tri četrtine vseh rezervistov, ki so bili do 10. februarja pregledani od vojaških zdravniških komisij, je bilo spoznanih za sposobne.

Pionirski bataljon iz Palestine na fronti

Pariz, 29. februarja. AA. (Havas) Danes se je v neki francoski luki izkrcal pionirski bataljon iz Palestine, ki se bo pridružil angleškim četam na bojišču. Med njimi je precej Židov. V zvezi s tem dejstvom se naglašja, da je najboljši znak po-

cije tuje tiska o različnih nemških načrtih glede bodočega miru. Tako n. pr. piše »Dienst aus Deutschland«: Nemški narod doumeva globoki smisel sedanje vojne in si je popolnoma na jasnem, da lahko to vojno izvojuje samo z orožjem in na noben drug način. Baselska »National Zeitung« pripominja k temu, da je v teh kratkih besedah nemškega lista na predvečer Wellesovega prihoda v Berlin pač popolnoma jasno izraženo stališče Nemčije glede možnosti kakih mirovnih pogajanj. Berlin, 29. febr. z. Ob prihodu Wellesa je bila v Berlinu izdana parola, da je Nemčija sedaj nedostopna za vsako mirovno ponudbo. Lord Halifax in Chamberlain sta mesca oktobra odklonila tedanji Hitlerjevo mirovno ponudbo. Zato mora sedaj Anglija nositi tudi vse posledice. Nemčija je vojsko na vrhuncu in bo šla do kraja, dokler ne bo dosegla »nemškega miru«.

Pomen razgovorov Wellesa z Mussolinijem

Rim, 29. febr. z. Glede razgovora Wellesa z Mussolinijem in grofom Ciano so v Rimu še vedno vztrajno rezervirani. Glavni rezultat teh razgovorov pa vidijo nevtralni opazovalci v naslednjih dveh dneh: 1. da sedaj ni mogoče podvzeti kake posredovalne akcije iz praktičnih razlogov in 2. da se bo Welles pred svojim povratkom v Ameriko ponovno sestal z Mussolinijem. V nekaterih krogih izražajo celo mnenje, da bo to najodločilnejši sestanek na vsej Wellesovi turneji po Evropi.

Sodba japonskega tiska

Tokio, 29. februarja. AA. (Havas) Japonski listi vidijo v potovanju Wellesa »zelo preuranjeno« misljo. List »Hosi« pravi: Amerika se trudi za mir, ker je zanjo čedalje večja nevarnost, da se zaplete v evropsko vojno, čim delj bo vojna trajala. Welles bo trčil na velike težkoče, prav tako kakor v svetovni vojni Hughes. List »Kokumin Šimbu« pa pravi, da je vse mirovno prizadevanje obojono na neuspех če se temu prizadevanju ne pridružijo veliki nevtralci kakor Japonska in sovjetska Rusija.

Welles o svoji nalogi

London, 29. febr. o. Rimski poročevalec »Daily Telegraph« poroča, da so v Rimu zelo rezervirani glede na potovanje Sumnera Wellesa po Evropi. V Rimu opozarjajo, da sedanji položaj ne vzbuja nobene upanja v možnost mirovnih pogajanj. Poročevalec omenjenega lista tudi javlja, da je Sumner Welles nekemu diplomatu in svojemu prijatelju v Rimu izjavil: V mnogih točkah se moj obisk napačno razumeva. Ko sem prišel v Evropo, nisem imel nobenega mirovnega načrta. V Evropi se ne mudim, da bi sprejel kake mirovne načrte ali pa da bi zahteval od vojskujočih se držav, naj mi izročijo svoje mirovne predloge. Moja naloga je, predložiti predsedniku Rooseveltu poročilo o gospodarskem in političnem položaju v Evropi.

mirjenja, ki je nastalo v Palestini, ker so Židje in Arabci sedaj združeni pod isto zastavo v borbi proti skupnemu sovražniku.

Nadzorstvo nad Nemci v Angliji

London, 29. febr. s. (Reuter). V parlamentu je sporočil notranji minister Anderson, da bo vlada znova prekontrollirala vse posamezne primere nemških in avstrijskih državljanov, ki so bili oproščeni in ternacije v Angliji. V to svrhu bodo ustanovljene posebne komisije. Ukrep bo iz-

Nevtralci in poostritev podmorniške vojne

Severne države bodo prosile oba vojskujoča se tabora, naj ustavita nadaljnje polaganje min

Stockholm, 29. febr. j. (Havas). List »Goteborgs Tidning« ki velja za glasilo švedskih mornariških krogov, poroča iz zanesljivega vira, da se je Nemčija odločila postriti podmorniško vojno, katere posledice bojo v bodoče čutili tudi tiste nevtralne države, ki bi bile v svoji pomorski plovi v preveč temni zvezi z Anglijo. Nemčija si za bodoče lasti pravico, da sme potopiti vsak nevtralni parnik, ki bi razpolagal z angleško izvidniško listino, tako zvanim »navicertom«, ki ga je vpeljala angleška pomorska kontrola, da olajša postopek pregleda blaga na nevtralnih ladjah. Nemške podmornice bodo potopile v bodoče vsako nevtralno ladjo v posesti angleške »navicerta«, pa najsi bi ladja plula samo iz ene nevtralne luke v drugo.

Švedski list pripominja k tej nemški odločitvi, da je Nemčija lansko jesen podpisala s Švedsko poseben dogovor, v katerem priznava švedski življenjsko važnost njene pomorske trgovine z nevtralnimi državami. Ako se Nemčija navzile temu priznanju ne bo ravnala po besedilu s Švedsko sklenjenega dogovora, potem si bo v bodoče tudi švedska vzela na prosto, ali bo s svoje strani izpolnjevala nadaljnje točke dogovora ali ne. Švedski list nato podčrtava izredno važnost švedskih trgovskih odnosov z Anglijo, ki je glavni odjemalec švedskega železa ter švedskih lesnih izdelkov.

Norveška izgubila že 50 ladij

Oslø, 29. febr. s. (Reuter). V parlamentu je danes sporočil zunanji minister Kocht, da so Norveška, Danska in švedska

dan v zvezi s primerom vohunstva, ki ga je zagrešil neki nemški državljani, ko je fotografiral trup ponesrečenega angleškega letala. Zaradi tega primera je bilo na notranjega ministra naslovljenih več interpelacij. Minister Anderson je pojasnjeval, da je za omenjenega Nemca garantiralo več uglednih angleških osebnosti, preden je bil oproščen internacije.

Izgube angleških letalcev

London, 29. februarja. AA. (Havas) Letalsko ministrstvo objavlja novo listo žrtev angleškega letalstva. V toku borb so padli trije piloti, za katere so preje javila, da jih pogrešajo. Šest pilotov še vedno pogrešajo 13 pa jih je umrlo na ranah, dobljenih v aktivni službi.

Eden o vojnih naporih Anglije

London, 29. febr. s. (Reuter). Na javnem zborovanju v Liverpoolu je govoril danes minister za domovino Eden, ki je med drugim omenil načrt za vezbanje letalcev iz vsega angleškega imperija in dejal, da ta načrt tako po koncepciji kakor tudi po izvedbi nima primere v zgodovini. Letalci se bodo vezbali deloma tudi v Južni Rodenziji, skupno z južno-afriškimi letalci, izven že znanega velikega načrta za vezbanje v Kanadi. Vsako leto bo dobila Anglija na deset tisoč novih pilotov, letalskih opazovalcev in strelceev.

Meseci od začetka vojne dalje so bili koristni, ker so omogočili, da je Anglija nabrusila svoje orožje, ki se ga bo potem posluževala tako dolgo, dokler nacionalni socializem ne bo popolnoma uničen, dokler ne bo zagotovljena varnost za sedanjost in upanje za bodočnost. Nobeno premirje in noben kompromis nista mogoča, dokler bo obstajala stalna nevarnost s strani Nemčije.

Eden je omenil nato razgovore, ki jih je svoj čas imel kot zunanji minister s tedanjim nemškim poslanikom Ribbentropom. Ribbentrop mu je ponovno govoril o nevarnosti boljševizma. Dejaj, da rdeči zmagaj lahko pogotne angleški imperij in da lahko to prepreči samo nacionalno-socialistični sv. Jurij. Tako in sileno je govoril Ribbentrop ponovno in ob različnih prilikah. Sedaj pa, je dejal Eden, je ta rdeči zmagaj zajahal nacionalno-socialističnega sv. Jurija.

Važni gospodarski ukrepi v Franciji

Pariz, 29. febr. j. (Havas). Danes opoldne se je francoski ministrski svet sestal k posebni seji pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Ministrski svet je sprejel razne važne odredbe z zakonsko močjo, med njimi dekret o inozemskih plačilih, dalje uredbe o raznih ukrepih za omejitev potrošnje, ki določajo zaseženje raznih vrst živeža in drugih potrebnih ter njih nadaljnje razdeljevanje na karte. Sprejeta je bila tudi uredba o racioniranju pekovskih in slaščičarskih izdelkov, uredba o dodelitvi potrebnega živeža restavracijam in drugim gostinskim lokalom, v katerih se prehranjuje prebivalstvo, o strožji odmeri moke za peko itd. Posebna uredba prinaša redukcijo v potrošnji petroleja in petrolejskih derivatov ter redukcijo v potrošnji alkohola. Naslednje uredbe, ki jih je sprejel ministrski svet, se nanašajo na ukrepe za pospeševanje izvoza ter zatiranje neekonomičnega gospodarstva v civilni in vojaški upravi ter slednjč posebno pogodbo vlade s Francosko banko.

Regulacija trgovine po vojni

Berlin, 29. febr. s. (Ass. Press). V merodajnih nemških krogih izjavljajo, da je tudi Nemčija pripravljena pristajati na načrt ameriškega zunanjega ministra Hulla glede regulacije trgovinskih odnosov po koncu vojne, toda samo tedaj, če Anglija ne bo več ovirala Nemčije pri nabavi najpotrebnejših surovin.

Iz Moskve poročajo, da ameriški poslanik Steinhardt doslej sovjetski vladi še ni izročil ameriške note v tej zadevi, ki je bila sicer dostavljena že vsem drugim nevtralnim vladam.

Na švedskem vedno bolj narašča odpor proti komunistom in njihovi stranki

Poročali smo že parkrat o ostrem protikomunističnem razpoloženju, ki se je začelo pojavljati v vseh skandinavskih državah, odkar so boljševiki na tako brutalen način napadli Fince. Ta protikomunistični veter postaja od dne do dne ostrejši, čim dalje traja sovjetsko-finska vojna in s tem raste tudi nevarnost za ostali dve skandinavski državi. Čeprav si komunisti na švedskem in norveškem že davno ne upajo več javno zagovarjati sovjetskega imperialističnega napada, vendar svojega razdiralnega dela še niso opustili. Nasprotstvo proti njim je zaradi tega v javnosti vedno večje in ravno te dni je švedska desničarska frakcija predložila parlamentu v Stockholmu formalni predlog, naj se komunistična stranka prepove in se razpuste vse organizacije, ki so kakorkoli v zvezi z njo.

Ta zahteva je naletela na ugoden odmev v vsem časopisju brez ozira na strankarsko opredelilost. Listi priobčujeta tudi pisma, ki jih dnevno prejemajo od raznih organizacij in ki zahtevajo najostrejšo borbo proti komunistu, katerega pristašem očitajo veleizdajo. Zveza delavskih sindikatov je naročila vsem svojim strokovnim organizacijam, naj izločijo iz delavskega pokreta vse komuniste in njihove simpatizerje.

Število pripadnikov komunistične stran-

ke na švedskem cenijo na kakih 20.000. Poleg tega je v komunističnih mladinskih organizacijah še kakih 15.000 dečkov in dečic. Švedski listi opozarjajo, da je danes komunistična stranka na švedskem najštevilnejša v vsej Evropi. Poorej je bila na prvem mestu Francija, odkar pa je tam komunisten zatrt, je to mesto zavzela Švedska, ki je obenem postala komunistična centrala za zapadno Evropo. Nekateri švedski listi izražajo sum, da je kominterna sploh osredotočila vsa svoja prizadevanja na Švedsko in deloma tudi na Norveško. Pri tem opozarjajo, kako zelo računajo boljševiki z veleizdajo komunistov v ostalih državah. Cimboli je komunistem v kaki državi razpreden, v tem večji nevarnosti je dotična država, da vzbudi pohleb boljševikov. To se je pokazalo tudi na finskem primeru. Ako bi bili boljševiki v naprej vedeli, da bodo imeli opravka s strujenim finskim narodom, in ne bi bili naselili zagotovilom finskih komunističnih emigrantov, bi po mnenju švedskih listov najbrž sploh ne prišlo do vojne.

S takimi in sličnimi argumenti utemeljujejo švedski listi zahtevo po razpustu komunistične stranke in njenih organizacij ter po sistematičnem boju za popolno iztrebljenje komunizma na švedskem in v vsej Skandinaviji.

Bolnišniška desetletka

Sklepi tridnevne ankete o državnih bolnišnicah

Beograd, 29. februarja. AA. Konferenca za ureditev državnih bolnišnic je danes dopoldne končala svoje delo pod predsedstvom in vodstvom ministra za socialno politiko dr. Budisavljevića. Na podlagi vsega, o čemer je bilo na konferenci govora, so sprejeli resolucijo, naloga ministrstva pa bo, da zahteve te resolucije uresniči. Po končani konferenci se je minister Budisavljević zahvalil upravnikom bolnišnic za informacije in za nasvete ter za jasno delo in skrb, da bi bile vse te važne ustanove čim bolj kos svoji nalogi. Sklepi konference se glase:

Konferenca upravnikov državnih bolnišnic, zdravilišč za tuberkulozo in bolnišnic za duševne bolezni, sklicana po odloku ministra za socialno politiko in narodno zdravje je pod ministrovim predsedstvom in s sodelovanjem načelnika sanitetnega oddelka, inspektorja za bolnišnice, šefa oddelka za bolnišnice in šefa računsko-gospodarskega oddelka po vsestranski-tridnevni debati ugotovila:

1) neobhodno in nujno je potrebno razširjenje se obstoječih bolnišnic, splošnih, duševnih in zdravilišč za tuberkulozo, njihove adaptacije in gradnje novih bolnišnic in sicer v krajih, kjer je to najpotrebnejše. Posebno se naglašja nujna potreba sodobnega leprozorijsa;

2) za izvedbo teh stvari naj se izdela de-

setletni načrt na podlagi nujnosti in važnosti posameznih ustanov. Za uresnitve tega programa je treba zagotoviti kredita s posojili, ki bi se dobila na podlagi dohodkov sanitetnega sklada;

3) za smotno in sodobno zidavo novih bolnišnic in bolniških oddelkov je treba pri ministrstvu za socialno politiko ustanoviti a) bolniški odbor za vsa sanitetno-tehniška vprašanja pri zidavi bolnišnic sami in b) ustanoviti stalno bolniško komisijo, ki bi bila glede vseh bolniških strokovnih vprašanj konzultativni organ ministrstva. Sestava in področje odbora, odnosno komisije bi se imela regulirati s posebnim pravilnikom;

4) glede bolniške službe same je kar najnujnejše, da se razbremenijo upravni bolnišnici in zdravilišča in vsi bolniški zdravniki vseh tistih del, ki so postranskega pomena ali pa nimajo zveze s samim opravljanjem bolniške zdravniške službe;

5) nujna potreba je, da se izda zakon o bolnišnicah, ki naj omogoči sodobno ureditev in vzdrževanje bolnišnic, tako da se dvigne nivo zdravniške službe in da se uredi položaj zdravnikov, posebno v gmotnem pogledu. Prav tako pa je potrebna ureditev pomožnega osebja, da bodo bolnišnice čim bolj kos svojemu namenu in da bodo res v korist narodnemu zdravju in v službi naroda.

Naraščanje vpliva italijanske kulture

Rim, 29. februarja. AA. (Stefani) Italijanski zunanji minister grof Ciano je dal intervju poročevalcu revije »Primato« o vplivu italijanske kulture na svetu. Predvsem je podčrtal, da je leta 1930 znašalo število študentov, ki so na tujih vseučilišnih študiral italijanski jezik in književnost, dva tisoč, leta 1939 je pa število v raznih zavodih za italijansko kulturo v tujini poskočilo na 36.000. Razen tega je lani obiskovalo 80.000 študentov v tujini svobodne tečaje o italijanščini. Število italijanskih profesorjev na tujih učiteljskih in srednjih šolah, ki je leta 1936 znašalo 36, je lani poskočilo na 233. Prav tako se je v istem razdobju povečalo število zavodov za italijansko kulturo v tujini od 5 na 20. Ta dejstva kažejo, pravi grof Ciano, kako čedalje bolj narašča vpliv italijanske kulture obenem so pa dokaz, kolikšen pomen pripisujejo druge države političnim in kulturnim zvezam s fašistovsko Italijo. Temu cilju so služile tudi razstave italijanske knjige v tujini. Razen tega prihaja v Italijo študirat ne samo mnogo mladih umetnikov ampak tudi inženjerjev, zdravnikov, pravnikov, sociologov in politikov.

Ameriški premog za Italijo

Rim, 29. febr. s. (Ass. Press). Italijanska vlada se pogaja z Zedinjenimi državami za dobavo treh milijonov ton rjavega premoga letno. Italija hoče s tem nadomestiti izgubo premoga iz Nemčije ki ga je doslej prejemale po morju, pa je nadaljnji dovoz nemogoč zaradi angleške vojno-tihotapske kontrole.

Obrambni izdatki Indije

London, 29. febr. s. (Reuter). Danes je bil predložen novi indijski proračun, ki predvideva 70 milijonov funtov izdatkov, od tega 40 milijonov za obrambne svrhe. 6 in en četrt milijona funtov je izrednih obrambnih izdatkov. Primanikliji bo krit s 50% povečanjem davka na sladkor. 20% povečanjem davka na petrolej in drugimi davki. Istočasno je bil v Londonu obavljen sporazum med angleško in indijsko vlado glede kritja obrambnih izdatkov Indije. Indija se obvezuje, da prevzame vse normalne povprečne stroške svoje obrambe, poleg tega pa financira vse obrambne ukrepe izven svojih meji, ki prizadevajo indijske interese. Za vse ostale izdatke bo skrbelo angleško finančno ministrstvo, ki bo prispevalo za Indijo v prihodnjih 5 letih za obrambne svrhe 34 milijonov funtov, od tega eno četrtino kot posojilo.

Omejitev zemljiške prodaje v Palestini

London, 29. febr. s. (Reuter). Ministrski predsednik Chamberlain je danes sporočil, da se bo prihodnjo sredo začela v parlamentu debata o novi omejitvi zemljiške prodaje v Palestini. Vodja opozicije Attlee je javil, da bo opozicija vložila predlog, ki obžaljuje ta viadni predlog.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Dr. Mihael Hainisch †

Dunaj, 29. febr. j. (Havas) Danes zjutraj je v Glognitzu v bližini Wiener Neustada umrl bivši prvi predsednik avstrijske republike dr. Mihael Hainisch. Hainisch se je rodil leta 1858. In je bil 1. oktobra 1920 izvoljen za predsednika avstrijske republike. V drugič je bil Hainisch izvoljen 1924. nato pa je 1928 prepustil predsedniško mesto dr. Miklasu. V septembru 1929 je bil Hainisch imenovan za poljedelskega ministra v Schoberjevem kabinetu.

160 žrtev eksplozije v istrskem rudniku

Trst, 29. febr. p. V premogovniku Raš (Arsa) v Istri je preteklo sredo v globini 280 m eksplodiral treskavi plin Nesreča je zahtevala mnogo več žrtev, kakor so prvotno domnevali. Pri eksploziji je bilo ubitih nad 60 rudarjev, okoli 100 pa ranjenih. Več sto rudarjev se je rešilo v stranske rove.

Konec „Wiener Zeitung“

Berlin, 29. februarja. AA. (DNB) 1. marca preneha izhajati »Wiener Zeitung«. Odslej bo tudi vsa uradna poročila prinašala dunajska izdaja »Völkischer Beobachterja«.

Velik požar v stari sarajevski čaršiji

Sarajevo, 29. febr. o. Ob 2. ponoči je nastal velik požar v starem delu Sarajeva Baščaršiji, ki je zgrajen v glavnem iz lesa. Ogenj je izbruhnil v manufakturni trgovini Jakoba Majerja ter so ga slučajno opazili nekateri pasanti. Čeprav so gasilci naglo prihitali na pomoč, se je vendar po žar razširil ter je zajel sedem trgovin; dve manufakturni, eno slaščičarno in štiri branjarje. Izmed vseh trgovin je bila edino Majerjeva zavarovana za 100.000 din. ina pa 300.000 din škoda. Celotna škoda, ki jo je povzročil požar, se ceni na več ko pol milijona dinarjev.

Dr. Maček v avdienci pri Nj. Vis. kneginji Olgi

Beograd, 29. febr. p. Nj. Vis. kneginja Olga je sprejela danes v avdienci podpredsednika vlade dr. Mačka, Nj. Vis. knez namestnik Pavle pa popolnede trgovinskega ministra dr. Andresa.

Imenovanje novega zagrebškega pomožnega škofa

Zagreb, 29. febr. o. Danes je prispela v Zagreb papeževa bula o imenovanju novega pomožnega škofa dr. Josipa Laha. Posvetitev novega škofa bo izvršena po Veliki noči.

Dve žrtvi stare granate iz svetovne vojne

Skopje, 29. febr. p. Dva cigana sta brskala po stari granati iz za svetovne vojne, težki okoli 60 kg. Pri tem je granata eksplodirala in oba razrgala.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno jasno v vseh krajih, ponekod jutranja megla. Padavin najbrže ne bo ali pa le prav malo. Nekoliko praz v severnih krajih in sredi države.

Naši kraji in ljudje

V najtoplejšem kraju brežiškega sreza Zanimiva opažanja v letošnji zimi v Pišecah

Pišece, 27. februarja
Pišece, rojstni kraj nepozabnega profesorja Maksa Pleteršnika, leže v kotlini, ki je samo proti jugu odprta. Ker je kotlina po Oriškem gotovju proti severnim in deloma vzhodnim vetrovom zaprta, imajo Pišece izredno milo podnebje. Fige in mandlji uspevajo na prostem. Pišece veljajo za najbolj vroč kraj v brežiškem srezu. Zime so tod navadno mile. Že 10 C mraza je v normalnih zimah redka prikažen. Le v izjemno hudi zimi 1928-29 smo imeli enkrat -20 C, sicer pa -18, -19, dočim so imeli v drugih krajih po -30 C mraza.

Toda letošnja zima je tudi v Pišecah bila povsem podobna, če se ne hujsa od one 1928-29. Traja že od 27. decembra lanskega leta neprestano do danes 26. februarja. Vmes je bilo nekaj toplejših dni. Pa še danes ji prav nič ne verjamemo, da se za vedno poslavlja od nas. Hudi mraz je bil januarja, ko je zapadel debel sneg. Živo srebro je padlo do -16 in še niže pod ničlo. Najhujši mraz pa je bil 15. februarja, ko je kazal toplomer -20 C, kar je za Pišece prava senzacija, ker najstarejši ljudje ne pomnijo enakega.

Posledice na kultura se že zdaj poznajo. Ljudje se pritožujejo, da je trta v nižjih legah močno pozebla. Gotovo je dosti kvara tudi na sadnem drevju, ki se pa zdaj še ne pozna. Da so ljudje prav težko prenašali mraz in šolarji nerodno prihajali v šolo, je jasno, ko se je že dobro obleden odrasel človek le težko obrnil rezajočega mraza.

Nepopravljivo škodo in izgubo je dolgotrajni strupen mraz ponekod napravil pred vsem pri svinjereji, ko je sproti pomoril ozimi skotene prasce v premrzlih svinjarih. Naše gospodje imajo namreč že od nekdaj tako usmerjeno svinjerejo, da imajo na spomlad dosti mladine na prodaj, ravnajoč se po načelu: »Prasci imajo na pomlad zlate parklje.« Letos pa je »na njihova nada po zlu. Žalostno ne bo marširke kaj peljati na svinjski sejem v Brežice.

Ko je konec januarja pritisnil po deblem snegu z vso silo še hud mraz in v ledovje okoval vse mlino našim sosedom, se je očito pokazala blagodat naše Gabrnice ki izvira tik cerkve iz skalne votline »Dupla« imenovane. Voda ima 12 C stalne temperature. Čista je ko ribje oko. Nobena, še tako huda nevihta je ne skali. Močna pa je tako, da goni v vasi 8 mlinov. Tudi vročina ji ne more do živega, kar je pokazala dveletna suša 20. in 21. leta. Toda odkar so začeli zadnja leta graščinstva gozlove neumljeno izsekavati in uničevati, se pozna na Gabrnici, da je malce upala.

Na Duplo hodi cela gornja vas po izvrstno pitno vodo, perice prat in vaščani živino napajati. V vasi sami Gabrnica nima prave struge, ampak je voda napepljena že od nekdaj od mlina do mlina, večinoma po žlebovih. Njen precej visoko ležeči izvirek je tej okolnosti jako ugoden. Še le zunaj vasi teče po svoji strugi, dokler je prihodnji mlin zopet ne vpreže.

Zaradi naštetih lastnosti Gabrnice meglejo naši mlini ravno tako poletiti v najtoplejši vročini in suši kakor pozimi v najhujšem mrazu. Tako je bilo i letos ob času najbolj strupenega mraza. Da ste jih videli cele procesije »pomelarjeve«, opranih s polnimi vrečami žita na vseh poteh zlasti od vzhoda proti Pišecam! In druge zopet proti domu z moko na hrbtu! To

Poldka Pernuševa,



članica SmK Ljubljane, je te dni na Pokljuki prešla ponosni naslov prvakinja Jugoslavije v alpski kombinaciji. Ljubki smučarki želimo tudi mi še mnogo uspehov v bodoči sportni karieri

posecanje snegih mlinov se je pričelo že pred mesecem in trajalo vse dotlej, dokler mraz ni bil v višek je doseglo v največje.

Iz tega se vidi, da je Gabrnica življenjskega pomena ne le za domačine, ampak za vse naše sosede tja do Hrvaškega. Izven vasi proti Globokem goni Gabrnica še 6 mlinov v domači občini, ki so še vsi kolikor toliko deležni njene dobrote — tople vode. O Gabrnici bi še bilo omeniti, da ima v sebi precej raztopljenega lahnjaka. Zato železo v njej ne rjavi, ampak se

prevleče s kamenito skorjo. Zaradi njene stalne temperature pravijo ljudje: »Dupla je pozimi topla, poleti pa mrzla.« Ob vsakem mrazu se kadi iz nje vodna para, kakor bi kuril v njej in iz Dupla veje prijetna toplota.

Tudi v zdravstvenem pogledu je Gabrnica veliko vredna kot terma. Kolikokrat sem bil priča, da se je upehan, razgret človek napil do drage volje, a nihče ni dobil pljučnice, ker je pač bila dovolj temperirana in neškodljiva. Za vas Pišece je Dupla z Gabrnico neprecenljive vrednosti in naša posebnost. Razen nje imamo še v Pišecah veliko solca, malo megle, zdrav in čist zrak, ki tudi v najhujši vročini ni nezmožen kakor malokje drugje.

Nova postojanka SPD na Strojni Slovenski planinarji toplo vabljeni na koroško mejo

Prevalje, 29. februarja

Podružnica SPD Prevalje je uredila in opremila na Strojni (1054 m) pri kmetu Janžu s sobo s 4 posteljami. S tem je preskrbljeno obiskovalcem Strojne udobno prenočišče z ostalo oskrbo. Lahki dohodi na Strojni so s Prevalj (dve uri), iz Dravograda (dve uri) in iz Libelci (poldruge uro) odkoder vodijo dobro markirana pota. Podružnica se je odločila za ta ukrep zaradi vedno številnejšega obiskovanja Strojne, ki nudi ljubitelju narave in lažjih tur lepe izprehode z razgledom od zelenega Pohorja do sivih Kamniških Alp in daleč preko obširnih polj naše Koroške tja do belih Tur. Poleg tega pa se je podružnica odlo-

čila za to tudi zaradi možnosti še boljšega razvijanja tujskega prometa in obiskovanja obmejnih krajev, ki so danes nujno potrebni moralne opore. Vsak obiskovalec bo imel priložnost spoznavati življenjskega obmejnega hribovskega kmeta, ki se s težkim delom bori za svoj obstanek.

Podružnica se s svojo postojanko toplo priporoča za številni obisk, saj nudi Strojni poletni lepe izprehode po obširnih gozdovih, pozimi pa dobre smučarske terene tako za začetnike kakor za izvežbane smučarje. Vsak posetnik bo odnesel s Strojne lep vtis in zavest, da je spet spoznal nov kočček naše lepe Koroške in da je obenem s svojim obiskom tega obmejnega kraja vršil danes tako potrebno nacionalno delo.

Sledovi volkov v Gorjancih

Huda zima jih je najbrž prignala tudi sem

St. Jernej, 29. januarja

Tudi mi, Podkukovci, ki veljamo sicer za gorske ljudi, smo letos bridko občutili zimo. Ki je pošteno držala prav natančno do svojega mejnika po pratiki, do sv. Matije. Zaradi dolgotrajnega mraza so se pojavile velike množine divjih gosi in rac povsod, kjer je po dolinah ostala voda nezamrzla. V Gorjancih so pa že ponovno opazili sledove volkov, ki se klatijo v tati. Tukaj se tudi trdovratno širi govorica, da so raztrgali volkovi v svetokriških hribih nekega šolarja, od katerega so našli samo ostanke nog v čevlji. Znano je namreč, da se volk usnuje vedno izogne — Vendar verodostojnosti te vesti ne moremo potrditi in bi se moral oglasiti o stvari sam Sv. Križ.

O volku sicer v Gorjancih nikdar nič ne slišimo in je ta zverjad v naših krajih neznana, kar je prav za prav čudno, ker je bolj proti zapadu. V Kočevskih hribih in gozdovih proti Čabru, pogostejša. Tam

volka še prav dobro poznajo, da tudi vraže in verovanja, ki so s to zverjo običajno povezana. Če ubijejo danes volka, razporedajo meso po 30 dinarjev. Pa še zelo se moraš požuriti, da ga ne zamudiš. Meso je baje zelo zdravnino. Seveda je vražarstvo po sredi.

Najbrž bo javnosti neznan prav originalen način lova na volkove, ki ga še poznajo v onem delu Notranjske kjer je volk še reden gost Okrog in okrog gozda, v katerem se drže volkovi, natančno kak meter od tal vrvice, na kateri so v enakih razdaljah navezani živobarvni trakovi. Samo na enem mestu puste ozek prehod, kjer naredi lovci zasedo. Preko vrvice ne spravi volka nobena stvar na svetu, niti lovska pes, niti puška. Bežajo sem ter tja, dokler ne odkrijejo vrzeli, kjer pridejo naravnost pred puško. — Zanimivo je, da poznajo natančno ta način lova na volkove tudi v severni Rusiji, Finskem in Estonkem. Ta lovska praksa je po vsej priliki precej stara.

Zgled izredne življenjske sile

Nastop slepe učiteljice petja in klavirja v Trzinu

Trzin, 29. februarja

Nesrečen slučaj je hotel, da je trziška Milica v zgodnji mladosti zgubila najdražje, kar ima človek: vid svojih oči. Ni ubupala; hodila je z vrstnicami dalje v osnovno šolo, kasneje pa je odšla v zavod za slepe v Zemun, kjer je šola dokončala. Oborožena s pisavo za slepe je vstopila v trziško meščansko šolo, katero je dokončala menda z odličnim uspehom kakor njene zdrave tovarišice. Edino risanja je bila oproščena; redno pisavo pa ji je nadomeščal pisalni stroj, ki ga mojstrsko obvlada. Ze prav zgodaj je kazala veliko nagnenje do klavirja in petja. Glasbe se je začela učiti v zavodu za slepe v Zemunu, v Trzinu pa se je učila pri ravnatelju Lajovicu. Po končani meščanski šoli je šla še nazaj v Zemun, kjer se je posvetila samo glasbi in kjer je napravila tudi predpisane izpite. Sedaj se je vrnila v Trzin, kjer poučuje klavir in petje za glasbo nadarjeno trziško dečo.

V soboto, dne 2. marca in v nedeljo bo stopila prvič javno pred trziško občinstvo, da pokaže sadove svojega lastnega dela na sebi in na svojih učencih. V telovadnici trziške meščanske šole bosta dva koncerta s prav izbranim sporedom. Pod vodstvom Milice zapoje mladinski zbor meščanske šole kar tri pesmi, sama zaigra na klavir

tri točke, dvoročno z malo Uršičev Ivico dve in spremila gg. Viktorja Srečnika in Pavlo Franovo pri štirih točkah. Violinista Zazonila pa pri eni. Spored obsega dela Adamiča, Mirka, Preglja, Schuberta, Beethovna, Verdija, Loewija in Mozarta. Imena skladateljev so nam porok, da bo koncert provor. dogodek, ki bo zbudil gotovo polno zanimanje ljubiteljev glasbene umetnosti.

Gospodična Milica Pretnarjeva, ki je oslepela po nesrečnem slučaju v zorni mladosti in ki se je z brezprimerno vztrajnostjo in žilavostjo povzpela na lepo stopnjo umetniškega ustvarjanja, zasluži od strani javnosti, da jo podpre v njenem stremljenju in jo potrdi v njeni trdi veri, da more tudi kot taka biti človeški družbi koristna in da si more tudi brez žarečih oči pošteno služiti svoj vsakdanji kruh. Trzin se bo prijazenemu vabilu gotovo odzval v lepem številu in ji dokazal svojo naklonjenost.

VERJAME

»Torej res ne verjamete, da imam šele pet in dvajset let?«
»Kako ne bi verjel, ko me že štiri leta o tem prepričujete.«



Ameriški mirovni posredovalec Mr. Sumner Welles s spremljevalcem Taylorjem je prisel v Evropo. Prvi posnetek na glavnem kolodvoru v Rimu, kjer je odlična gosta sprejel šef ceremonijala v italijanskem zunanjem ministrstvu g. Celesi

60 let Albina Lihtenekerja

Danes praznuje upravnik pošte v pokroju g. Albin Lihteneker v krogu svoje drage družine 60-letnico svojega rojstva. Šesti življenjski križ ga je zajel v polni telesni in duševni svežosti, četudi mu v življenju zaradi njegovega trdnega značaja ni bilo postlano z rožicami. Kot prava flosarska korenina — rojen na Ljubnem v Savinjski dolini kot sin uglednega gostilničarja in posestnika — je prenašal vse neprilike in tegebo s stoično mirnostjo in nikdar ni okleval na poti. Vedno prijeten in zaželen družabnik si je pridobil povsod, doma ali v tujini, obširen krog prijateljev, ki jim je prinašal v družbo solca in razvedrila. Kot

ci našega Albina, da bi še dolgo dolgo s vedrim licem in v mladeniško zgornostjo zabaval svoje prijateljske krožke, svoji družini pa ostal vedno tako spoštovan in ljubljen očka.

Kongres zveze nameščencev

Zagreb, 29. februarja.

Za letošnje velikonočne praznike, dne 24. in 25. marca, je sklicala Zveza zasebnih nameščencev svoj 6. redni kongres v Zagrebu. Na dnevnem redu bo poleg rednih poročil o delovanju zveze v dobi od leta 1935 do 1939 tudi razprava o socialno-političnih težnjah zasebnih nameščencev, o odnošaju zveze nasproti ostalim delavskim in nameščenskim organizacijam ter o položaju zveze v novem političnem stanju v državi. Razen tega bodo razpravljali o prenosni zvezi, o izpremembi zveznih pravil in poslovnika. Sele nato bo izvoljena nova osrednja uprava. Kongresa se bodo udeležili delegati krajevnih organizacij, ki jih ima zveza v vsej državi nekaj več kakor 70, prav tako pa tudi predstavniki poklicev iz Zagreba, Beograda, Novega Sada, Sarajeva in Ljubljane. Povabljeni so delavske in nameščenske organizacije iz naše države in njihova državna sindikalna centrala URSSJ ter razne socialno-politične ustanove in oblastva iz vse države. Povabljena je na kongres tudi mednarodna zveza zasebnih nameščencev v Amsterdamu in prav tako vse njene sestavne organizacije zasebnih nameščencev v posameznih državah vsega sveta.

Mezdno gibanje

v Guštanju

Guštanj, 29. februarja.

Že od decembra je delavstvo guštanjске jeklarne v mezdnem gibanju. Stvarne predloge glede na dnevni porast cen življenjskih potrebščin na eni in zvišanja cen prodajnih izdelkov podjetja na drugi strani, so sestavile strokovne organizacije in so bili njihovi predlogi na protidraginjskem zborovanju v Guštanju soglasno sprejeti. Delavstvo je zahtevalo 200odstotno zvišanje mezd. Ravnateljstvo je pristalo na pogajanja, ki pa niso rodila pravoga uspeha. Podjetje je štittilo tuji kapital. Po posredovanju sreskega načelstva v Dravogradu je stvar v toliko dozorela, da so se pogajanja obnovila. Dne 27. februarja, torej po dolgem zavlačevanju, je bil delavstvu po dramatičnem poteku pogajanj priporočen sporazum. Mezde so površane za 10% od 15. januarja dalje. Draginja je medtem že prekoračila decembrski višek. Sporazum ni bil ugodno sprejet. V našem obmejnem trgu je splošna sodba, da se slovenski delavci nalašč izgrajajo od tujih mogotcev.

ŠE STRAŠNEJŠE

»Pa mora biti res strašno za vsako pevko, ko opazi, da je izgubila glas.«
»Res! Še strašnejše pa je, če tega ne opazi.«

ZREZEK

»Natakaj, pravim vam, da se je nad temle zrezkom res uresničila božja beseda: »Kitami in žilami sem te prepletel!«

Kulturni pregled

Razmere med hrvatskimi umetniki v Zagrebu

V zadnjih letih so se stiki med slovenskimi in hrvatskimi likovnimi umetniki nekoliko zrahljali, kar je predvsem posledica mesečnih razmer med hrvatskimi umetniki. Medtem ko združuje skoraj vse slovenske slikarje in kiparje močna in cvetoča organizacija, ki pripravlja pravkar njih skupni nastop pri veliki pomladanski jubilejni razstavi slovenske umetnosti, je v Zagrebu drugače. V razgovoru s slikarjem Uzorincem se mi je zdelo, da mora na poznavalca predvojnih razmer vplivati razočarajoče, ko izve, da so v Zagrebu pač za vedno prenehale one patriarhalne prilike, ki so vladale na akademiji, ko so tam še stivali Valdec, Čikoš, Črnčić, Kovačević in Frančes, vzgojitelji čete mladih pripadnikov, s katerimi so vzajemno nastopali na razstavah in pri drugih prireditvah. Med slednje je treba šteti pred vsem akcijo za zidanje atelejev. Nova doba, v prvi vrsti pa nastop močnih novih osebnosti sta to lepo harmonijozno razdelila. Veliki razmah nove hrvatske umetnosti je poleg svojih pozitivnih uspehov v delu samem prinesel tudi, rekel bi, negativni odraz tekmovanja med talenti, kakor so Meštrovič, Babič, Babič in cela vrsta drugih.

Umetnikov. Danes se je tudi šenoa že znašel s svojimi starimi tovariši v Hadu. (Tovariši s področja muzike so si ustanovili svoj Had — hrvatsko avtorsko združenje — že na tem svetu...). Združuje likovnih umetnikov zaenkrat spi, dokler se ne bodo zavedeli zastopniki raznih umetnostnih skupin, da se da socialno in stanovsko delovanje ob nekoli dobro volje ločiti od čisto umetniških zadev.

Med skupinami umetnikov, ki delujejo danes vsaka v svoji smeri, je treba omeniti predvsem Klub zagrebskih umetnikov z Meštrovičem na čelu. Iz prvotne grupe Babič — Babič — Miši pa sta nastali dve društvi hrvatskih umetnikov, ki se razlikujeta razen po voditeljih (Babič in Babič) tudi v ideološkem pogledu. Poleg teh skupin obstoji še četrta: Zadržni salon. Za umetnostne razstave, ki jih je kakor vedno v Zagrebu na pretek, sta na razpolago novi um. paviljon na Kralja Petra trgu, ki je bil sezidan — kakor znano — po Meštrovičevem osnutku ter stari umetniški paviljon. V obeh sta bili nedavno razstavljali Babičevih oči. Babičevih pristašev. Poleg teh reprezentativnih razstavnih prostorov sta vedno na razpolago za manjšer razstave salona Ulrich in Šira.

Kljub razcepljenosti umetnikov pa krepko deluje društvo za zidanje atelejev, ki mu predseduje Turkalj, naslednik M. Rač-

kega. Temu društvu je svoj čas škof A. Bauer podaril večjo parcelo na Šalati in bl'žini medicinske fakultete. Tam je sezidanih že osem atelejev, za katere so umetniki sami zbrali potrebne svote na družabnih prireditvah. Danes ne gre več tako gladko, kakor za časa inflacije, ko so bogatini dajali tudi po tisočak vstopnine na kostumnih plesih itd. Gre pa vendarle ne zaradi dazeljivosti občinstva, temveč po tovaršičem nastopu mojstra Meštroviča, ki je iz svojih sredstev poklonil temu društvu dovolj visoko vsoto, da bodo mogli zgraditi še nadaljnjih 8 atelejev.

Končno bodi omenjeno še Društvo umetnosti, ki je v bistvu drugo prijateljev umetnosti. Pomen tega društva osvetljuje najbolj dejstvo, da je glavni lastnik starega umetnostnega paviljona na Zrinjevcu.

Današnje vretje med ustvaritelji hrvatske likovne kulture je v bistvu nedvomen znak razvoja. V katero smer, to bo pač pokazala že bližnja bodočnost. Upamo pa, da pride čas, ko bo postalo vprašanje med hrvatskimi in slovenskimi likovniki zopet aktualno.

Iz bolgarske književnosti

Svetoslav Minkov

Lani je izšel pri Hémusu v Sofiji francoski prevod spisa Svetoslava Minkova »Druha Amerika« (Svetoslav Minkov, L'autre Amérique, 184 strani). Delo bolgarskega pisatelja je z večim prevodom približal mednarodnemu svetu Igor Astrov, bolgarsko-francoski kritik Nikolaj Dončev pa je v prevodu dostavil predgovor, ki je v enaki meri izobrazil oris pisateljevega profila kakor zgorečeni prikaz spisa, ki je bil vreden francoske izdaje

»L. 1902. rojeni Svetoslav Minkov — začena g. Dončev svojo uvodno besedo — pripada pokolenju pisateljev, ki so se uveljavili v književnosti neposredno po vojni in tvorijo danes kot »manj ko štiri-desetletniki« tisto lepo in v rlo ekipo pripovednikov, ki je upanje današnje in jutrišnje bolgarske proze. V tej skupini pripunknih in marljivih delavcev s peresom, katerih slednji ima bolj ali manj določen literarni obraz, se zdi Svetoslav Minkov, avtor šestih zvezkov izborne proze, nekam osamljen po splošnem značaju svojih pripovednih spisov, kakor po posebnosti originalnih pesniških vizij.«

Svetoslav Minkov je izdal novelistično zbirko »Igra senov, ki je bila l. 1928 odklonjena z državno literarno nagrado; zbirka »Išča ob začujni čestni svetilki« je pobrala nagrado Društva bolgarskih pisateljev, takisto zbirka »Pravilje v jezvi kožla. Tem knjigam je treba pridružiti še zbirki novel »Avtomatika« in »Dama z radlogenimi očmi.«

Izmed knjig Svetoslava Minkova leži pred menoj samo »Druha Amerika« v citirani francoski izdaji. Je spis, ki bi ga najlaže uvrstili v topolisno zvrst, vendar utegne pozoren bralec tudi po njem skenipati o novelističnih odlikah Svetoslava Minkova. Če je novela najbolj zgoščen prozni izraz pesniškega doživlja nekega življenja, nekih dogodkov ali oseb, tedaj je tak potopis, kakor je Minkovljeva »Druha Amerika«, krvni sorodnik novele, čeprav poroča o doživljeni stvarnosti, o svetu, ki je geografsko in naropisno predstavljen. Kajti potopis Svetoslava Minkova ni zgolj reportažno poročilo o potovanju v Južno Ameriko, marveč je tolikanj pregneten s piščevjo osebnostjo in v tako očitnih oblikah sestavljen iz neposrednih osebnih doživljanj, da ga uživa-

mo še bolj, kakor če bi bil pesniško fantazijska stvaritev.

Kdo se ne bi pri uvodnem poglavju »In-viation au voyage« spomnil Baudelaireove pesmi in obujal spominov na lastna občutja, ko se je kdaj pripravil za daljšo pot v svet? V prvem poglavju slika pisec življenje na francoskem transoceanskem parniku, ki vkrcava v Genovi pisca in tovaršice, Marseille, španska obala — takrat še zastrta s tragiko svoje revolucije — Gibraltar in Kanarski otoki so najvidnejše točke na tej poti. Drugo poglavje nam kaže življenje v afriškem Dakaru. Ni li presentijivo, če kupiš iz črnih senegalskih rok »zanesljivo domačo« zapetnico v spomin na Afriko in šele potem opaziš drobni napis: »Made in Czechoslovakia?« Ali pa če v razgovoru s črncom izveš, da je »komunist«? Živo je avtor opisal večer v ljudskem baru in v kitajskem restoranu, ali pa zgoščo o tistem »učenjaku«, ki opazuje zvezde in prebira Maeterlincka, dokler ne odkrije policija v njem nevarnega kupčevalca z belimi dekletji! Eksoctični izrez iz življenja je nadalje opis predturnjega plesa Senegalcev v proslavo Mohamedovega rojstva, ali pa obiska zamorske vasi v okolici Dakarja. V tretjem poglavju vodi pisec čitatelja čez ekvator; enoličnost oceanске puščave prekinjajo nekatera zanimiva srečanja, na primer ladje z bananami ali zrakoplova, ki plava nad ladjo in se zdi, kakor da sta se srečali dve stoletji... Tu je opisan tudi »krst« onih, ki se peljejo prvič čez ekvator. Pogled na nova ozvezdja za Južnim križem sklepa »oceansko« poglavje. Naslednji dve poglavji sta posvečeni Braziliji. S kakšno plastiko in obenem z živavo ironijo riše bolgarski pisatelj v poglavju »Rio de Janeiro« (ki je posvečeno slovenskemu tovaršu Pavlu Golici) značaj brazilste-

Spoštovanim naročnikom!

Naročniki, ki jim je naročnina potekla, imajo položnice že v rokah ter naj jih blagovolno porabiti za vplačilo nadaljne naročnine in sicer zaradi poslovnega reda v upravi takoj prve dni marca. Kdor ima še zaostanek iz prejšnjih mesecev, naj ga blagovoli poravnati z marčno naročnino, da si zavaruje točno prejemanje lista ter da ne zgubi pravice do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. Točno plačevanje naročnine je glavni pogoj zavarovanja.

Naročniki, ki so naročnino za mesec marec plačali že zadnje dni februarja, pa najdejo vkljub temu položnico v listu, naj je ne smatrajo za opomin, ker v tem primeru so se njihova vplačila z našimi položnicami na pošti križala.

UPRAVA »JUTRO«

Domače vesti

Premalo učiteljstva

Veste, katero geslo bi si lahko prisvojili v prosvetni upravi? Tisto staro iz burke pri »Belem konjčku«: »Kufre gor, kufre dol!« Vsi se še spominjamo pretresljivih stisk in molodovanih, ko je ostalo več sto absolutov učiteljskega lepa doma pri starših. Niso in niso mogli dobiti službe. Čeprav so šole v vsej državi čakale novih moči. Potem so omejili dostop na učiteljske absolutovtne meščanski šol. Podaljšali so študij na učiteljsku na pet razredov, razmestili so mlado učiteljsko daleč po državi — in zdaj se je odkril nov čudež: da imamo naenkrat premalo učiteljsva v vsej Jugoslaviji, prav posebno pa tudi v Sloveniji.

Prosvetno ministrstvo je pravkar izdalo statistiko, ki kaže, da manjka v vsej državi na višjih šolah 1450 učiteljev, posebej še v banovini Hrvaški več sto skupno terej blizu 2000. Da bi nekoliko odpravilo temu zlu, je ministrstvo prosvete povabilo absolutovtne filozofskih fakultet, naj se prijavijo včasno službo na višjih šolah. Ker zaenkrat nimajo izdelov, da bi bili nameščeni na gimnazijah. Uspeh je bil pičel. Čeprav čaka več sto kandidatov na službo po srednjih šolah, se je povabila ministrstva odzvalo le 11 kandidatov.

V Sloveniji manjka 230 učiteljev. Število bo prihodnja leta še naraslo, ker je vloženih več prošenj za razširjenje posameznih šol. V nekaterih srezih bi potrebovali kar po 30 učiteljev in še več. V okraju Murski Soboti celo 32 razredov nima svojih razrednih učiteljev.

Tako torej polje čaka, sejalcev ni, šole so odprte, a mladina je brez učiteljev. Kako bi se dalo za prvo silo odpraviti? Ker je treba po starem pregovoru vedno pometati pred lastnim pragom, bi kazalo vse učiteljske novince, ki so bili poslednje mesece nameščeni drugod po državi, posebno v vrdarski banovini, policirati v prosvetno službo v domačih krajih. Prav tako bi bilo treba vrniti v Slovenijo vse one učitelje, ki so bili iz političnih vzrokov prestavljeni v druge banovine. V številnih primerih bi bila s tem popravljena grozovita krivica, saj so bili posamezni družinski očetje neusmiljeno odtrgani od svojcev. Nekaj bi se doseglo tudi s tem, če se vrnejo na ljudske šole vse one moči, ki so dedeljene meščanskim šolam, pa še nimajo potrebnih izpitov. Receptov je dovolj, da bi se kričeča rana zacelila. Toda, ker smo zlasti v Sloveniji vzeli trgla vest od ljubega Boga v zakup, je prav verjetno, da noben naš nasvet ne bo vpošteván! Le čemu? Saj je tudi stanovska organizacija JUU, stavila že več vpoštevánja vrednih predlogov, pa ni bil ni eden sprejet, — to bi bilo poizkušano.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Polniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenese tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

ga človeka, tega neumornega klepetavca in samohvalisavca, ki ga osvetljuje tudi zanimivi lik senora N'coasa! V tem poglavju so nadalje podatki o življenju brazilskih zamorcev, podobe iz zamorskega bara in bogataške igralnice, vmes pa je romantična zgodba o Emiliji Cayoso, vredna celoga romana, ali pa opis javnih hiš v predmestju Ria de Janeiro, ki se nad njimi takisto dviga daleč višni, 30 m visoki kip Zvečarica... V poglavju Sao Paulo-Santos so opisali brazilске province, posebej še središča kavnih plantaž v Santosu z obiskom pri kavinem magnatu senoru Pepera. Šesto poglavje nas vodi v argentinsko središče Buenos Aires in kaže v živih kontrastih razločke med brazilsko (portugalsko) in argentinsko (špansko) civilizacijo. Vmes je cela novelica o argentinskih gangsterjih. Poglavje končuje z opisom jutranje razpoložnosti v velikem Buenos Airesu:

»Vzhodno nebo se kadi v rožnati megli: skozi njo se vidijo čudoviti listi daljne pozlačene palme. Ulice oživljajo. Tramvajji, avtobusi, taksiji se plazijo z vseh strani. Kavarnе se polnijo z ljudmi. V izloženih oknih velikih trgovin ob Floridi in Corientu sprejemajo manekini nov dan z neigiljivim nasmehom svojih voščenih figur. Zrak drhti od zheganega trušca. Buenos Aires se znova prebija v tisočdelno kipepenje svojega življenja, postaja zopet mesto loterij, nogometnih tekem, tanga, dirk in neutišljive žeje po rastoki prosperitetti...« Knjigo končuje pesniško pismo Hansu Rulju.

Slikoviti opis oceana in južnoameriških razjedov, podobe iz večne komedije človeškega življenja, ki je ista onkraj vseh oceanov, pestra doživljaja brazilskih in argentinskih tal so marsikje zaslojena z ironijno opazovalca, ki ga nikjer ne opaja bleščeci videz. Duhovito spisana knjiga Svetoslava Minkova je vredna pozornosti vseh, ki pred tragično spuščeni zavestmi sedanjih vojni sanjarijo o daljnem svetu in o zasnanjih potovanjih. (V Ljubljani jo prodaja Akademsko založba).

Zapiski

Slovenska komorna glasha v Beogradu. V nedeljek zvečer je društvo »Cvijeta

vzornih patriarhalnih srbskih žena, ki si je znala s čestitostjo in skromnostjo vstopov pridobiti simpatije. Svojim trem sinom je s skrajno požrtvovalnostjo omogočila vseučiliško izobrazbo. Njen drugi sin inž. Stevan je po umiku čeg Albanijo umrl od izbranstva leta 1916. na otoku Vidu pri Krfu.

* Diploma. Na današnji tehniški visoki šoli je diplomiral za inženjerja strojne stroke g. Karel Kosak. Čestitamo.

* Šest mladih gledaliških igralcev bo nastopilo 6. marca v malem zagrebškem gledališču v Frankopanski ulici; tri gospodične in trije gospodje, absolutni igralške šole, ki jo je bil lani obnovil ravnatelj zagrebške drame Mate Grković. Polnih 12 let je bil Zagreb brez igralške šole. Ko pa se je dramski studio obnovil, se je pokazalo, koliko je med nadarjenim naraščanjem veselja do gledaliških desk. Mladi igralci bodo izpričali svoje talente v drami sodobnega francoskega dramatika Claudea Andreja Pugeta »Srečni dnevi«. Režijo vodi Ferdo Delak.

* Mlada operna pevka ga. Olga Ojdek-Kopova, ki si je pridobila v Ljubljani tople simpatije in se je po odhodu v Beograd kmalu uveljavila tudi med tamšnjim občinstvom, je pravkar prestala nevarno operacijo. Dva dni so bili zdravniki po operaciji slepega črevesa v skrbeh za njeno življenje. Zdaj pa je na poti ozdravljenja.

* Prireditev NSZ v Mokronogju. Narodna strokovna zveza v Ljubljani priredi v nedeljo ob 15. v dvorani Sokolskega doma v Mokronogju akademijo, na kateri bo nastopil tamburaški zbor Narodne strokovne zveze z raznimi glasbenimi točkami. Izvajali bodo tudi spevoigro »Kovačev študent« s sodelovanjem pevskega, dramskega odeska NSZ in s spremljevanjem tamburaškega orkestra. Prijatelji glasha in petja so vabljeni k polnoštevilni udeležbi.

50% POPUSTA

ima vsak kupec — nasproti »ROŽA«
»Uniona« v CVETLICARNI

* Dan smrti v rajhenburški fari. Iz Rajnenburga nam pišejo: Redek je primer, da bi podeželska fara imela v enem dnevu kar 3 mrlisce na mrtvaškem odru ter ob istem času tri pogrebe. To se je zgodilo v Rajhenburgu. V nedeljo, ki je bil solčen dan smo spremili na zadnji poti orožniškega narednika in pokojni vojaškega referenta občine Senovo g. Petra Košarja. Kljub teži bolezni je do zadnjega deloval pri občini in društvi. Zbrala se je množica ljudstva, darovanega je bilo mnogo cvetja in vencev. Gasilska četa je oskrbela častno spremstvo ter skrbela za vzorno organizacijo pogreba. Bivši rajhenburški župan Franc Vranetič, ki je bil daleč naokrog znan tudi kot gostilničar in pekovski mojster je umrl v brežički bolnici. Nadalje se je isti dan poslovila od svojih dragih ga Pepca Pleterski, vdova po pokojnem, daleč naokrog znanem gostilničarju na polju pri novi rajhenburški cerkvi. Bila je dobra žena in pridna gospodinja, ki so jo imeli radi ne samo številni gostje, temveč vsi prijatelji družine Pleterskih. K večnemu počitku smo spremili tudi zasebnico gospo Kostajnikovo, iz Rajnenburga. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Društvo Narodni dom v Zagrebu priredi v soboto 2. marca, v društvenih prostorih, Berislavičeva 11, svojo redno članjanko na katero vključno vabimo. Ples, dobra vina in bufet. Pričetek ob pol 21.

TRADICIONALNI VALČKOV VEČER

Sokola I na Taboru

2. marca 1940. ob 20.

Vstopnina Din 10.—

Obleka promenadna.

* Zaradi zapuščne obsojen odvetnik. Deset let se je vlekla pravda Srbskega zdravniškega društva v Beogradu proti advokatu Dragoljubu Joksimoviću in podjetniku Lazarju Rackoviću. Advokatu Joksimoviću je bila svojčas poverjena naloga da izvede poslednji voljo pokojne gospe Sofije Magaziničevič, ki je svoje premoženje zapustila Srbskemu zdravniškemu društvu. Pri obratunku med društvom in odvetnikom pa računski niso bili čisti. Dru-

olajšave na državnih železnicah in sicer v skupinah štirih članov 50% popusta, vendar morajo biti članske izkaznice za tekoče leto overovljene od železniške uprave, kar preskrbi društvena pisarna SPD. Izročite torej svoje članske izkaznice nemudno pisarni SPD zaradi overovljenja. — Člani SPD uživajo tudi številne ugodnosti na raznih avtobusnih progah, kar je bilo že objavljeno v dnevnih časopisih in »Planinskem Vestniku«. Razen tega je članska izkaznica važna listina kot izkazilo nasproti obmejnemu organu v planinskih predelih Društvena pisarna SPD uraduje v Ljubljani na Aleksandrovi cesti 4/1 dnevno od 8 do 12. ure in popoldne od 15 do 19. ure. (—)

* Iz poštne službe. Pri pošti škocljan pri Mokronogju je bila dne 19. februarja uvedena brozjavna in telefonska služba, pri pošti Penca pa 22. februarja telefonska služba.

* Rajsi je v ječi kakor na prostem. Državne tožilec v Petrinju je v sredo obiskala 65letna Marija Vučjakova in mu povedala da je pred dvema letoma zažgalniš posestnika Gjura Karage Pravi, da je to storila zato, ker ji je Karaga ostal dolžen dnino že pred 15 leti je bila Vučjakova zaprta v zagrebški ženski kaznilnici. Zdaj je stara in betežna, letošnjo zimo je poizkusila, kaj je zlo, pa se je od-

štvo je vložilo ovadbo in zadevo je vzel državni tožilec v roke. V teku 10 let je bilo izrečenih šest sodb, ki pa so bile precej višjim soiščem vse razveljavljene. Zdaj je prišlo do ponovne sodbe. Dragoljub Joksimović je bil obsojen na 6 mesecev zopora in mora plačati Srbskemu zdravniškemu društvu -121.291 din. Podjetnik Racković je obsojen na 2 mesca zopora.

* KRIVNOST VSAKEGA USPEHA leži v pravilni uporabi življenjske filozofije in praktične psihologije v vsakdanjem življenju. Kako se to uporablja Vas pouči MARTIN KOJIC, hotel Metropol, Ljubljana, dnevno od 3.—6. pop.

* Kadar je v Zagrebu rajca... Tu in tam priredi zagrebška policija racije, da pregleda, koliko je po Zagrebu skritih mračnih tipov. Zlasti se je razširilo zlo prostitucije. Kakor pravi »Jutarnji list«, je v Zagrebu sto in sto žena in deklet, ki se obrtno bavijo s prostitucijo. To je žalosten pojav, ki se ne da kar povprek rešiti z zakonom ali uredbo, zato je policija v težavnem položaju. Treba je pobijati prostitucijo, toda v ta namen je aparat v Zagrebu dosti premajhen. Nedavni večer je policija obkrožila one ulice, kjer se zvečer sprehajajo take žene in dekleta. Med njimi je nastala panika, čim so zaslišle nevarnost. Nekatere so bile elegantno oblačene, te so se prve pognal v divji beg. Toda ubegniti ni mogla skoraj nobena. Policija je prišla 52 žena in deklet. Pri zdravniškem pregledu na policiji je bilo ugotovljeno, da je večina izmed njih bolna in so jih morali takoj oddati v bolnišnico.

Pri zaprtju in motnih v prebavi vzemite jutrnja na prazen žodec kozarec navadne Franc Jožetove grenčice

* Iz obupa v smrt. Vremenske novotarije, ki jih je letošnje leto prineslo ob prihodu iz zime v pomlad so občutno posegle tudi v razpoloženja ljudi in pogosti so postali primeri obupa nad življenjem. Včeraj so v bolnišnico pripeljali neko mlado ženo iz mesta, ki je v samomorilnem namenu izpila steklenico gorilnega špirta. Njeno stanje je resno.

* Zaradi neveste je moral uloviti živega volka. Mladi Selim Bajramović iz vasi šalje v Južni Srbiji se je zaljublil v lepo hčerko kmeta Rušida Bajgore. Rušid je zahteval za svojo hčerko 10 tisočakov odkupnina. Selim ni premožen pa je obljubil, da bo odkupnino odplačeval v teku enega leta. Rok je potekel letos sredi januarja. Selim je odplačal sedem tisočakov treh pa ni mogel. Pogodba se je glasila, da mora do 1. marca plačati dvojni zaostanek, torej šest tisočakov. Te dni je Rušid rekel Selimu: »če že ne moreš plačati, pa mi vsaj prinesi živega volka in počakaj, da si junak, sicer bom dal hčer drugemu snubcu.« Zaljubljeni Selim je taval po zameštenih gozdovih, venomer izpostavljen smrtni nevarnosti. Nazadnje

Danes sadnjikrat! — SACHA GUITRY, znameniti romanopisec, igralec in režiser v svojem največjem francoskem umotvoru Na Elizejskih poljanah Ob 16., 19. in 21. uri. Kino Union, tel. 22-21

Samo še danes dva filma za gledalce željne senzacij in napetosti! **ŽELEZNA PEST** Kowbojski film, kjer se bje borba za pravico in srce. **NOBENE MILOSTI!** Detektiv z železnimi žilci v opasni borbi z velemestnimi zločinci. KINO SLOGA, tel. 27-80 danes ob 16., 19. in 21. uri.

Iz Ljubliane

— Velik natečaj za arhitekto in stavbenike razpisuje mestna občina v oglašnem delu našega lista za idejne osnutke za nov Dom onemoglih na Bokalcch. Kakor vemo, so velika graščinska zemljišča na Bokalcch last mestne občine ter so za ta zavod primerna stavbišča v nižini proti Gradščici, pa tudi na višini, kjer je imela Kmetijska družba svojo drevnico. Denar za zidanje I. etape novega doma je tudi že pripravljen, ker je Mestna hranilnica ljubljanska ob dveh svojih jubilejih za ta namen podarila skupaj 10 milijonov din. Projektanti imajo prav zanimivo nalogo, tako glede izbire prostora, kakor tudi glede zavoda samega. Dom bo ves obdan z vrtovi in sprehajališči, da bodo onemogli lahko čim največ pod milim nebom na poživljajočem soncu in čistem zraku. Rok za oddajo osnutkov je zato kratek, da bo mogoče že letos pričeti z zidanjem. V načrtu je večji kompleks socialnih zavodov na Bokalcch in prvi zavod je namenjen onemoglih. Kupljen pa je tudi že svet za novo delavsko stanovanjsko kolonijo na Viču in pa za dom osamelih rentnikov na Prulah.

II. Kolesarski ples priredi DKSK »EDINSTVO« v soboto zvečer — 2. marca pri MIKLICU. Prijatelje sporta vabi — ODBOR.

— Zlati s'ce Ljubliane in mestni Socialni Urad. Naprošeni smo in objavljamo: Vsak dan čitamo v listih tople zahvale številnim dobrotnikom, ki so ob tej ali oni priliki prispevali manjši ali večji znesek za mestne reveže, od časa do časa pa tudi cele slavospeve dobrotelnosti, ki jo mestna občina vrši. In vendar siromaki še zmerom stradamo in prezebamo, tista skorjica kruha, ki nam jo režejo, pa je samo za pesek v oči. Naj vam povem svoj primer: Ostal sem brez posla, imam ženo in pet otrok. Najstarejši fant hodi v srednjo šolo, najstarejša hčerka je vajenka, trije mali so že doma. Nerač hodim prosjčati, a s'la preмага človeka. Poprosil sem na mestnem socialnem uradu, pa so mi dali nakaznico — reci in piši — za 40 din zivil. To da je za 14 dni dovolj. Znano je, da siromaki, a zlasti še otroci jedo mnogo kruha. To, kar so mi na magistratu dali za 14 dni bi zaseglo pač komaj, da za dobrega pol tedna spečemo kruha otrokom. A kaj naj družina počne ostale dni?

Za novo pomlad: Modni salon za damo in gospoda S O U V A N — C O Mestni trg 24.

Površniki, plašči, elegantni kostumi, promenadne in sportne obleke - brezhiben kroj, kvalitetna izdelava, nove ideje!

— Zadnji dan bencinske svobode. Z današnjim dnem začno veljati predpisi o racioniirani prodaji bencina. Akcijski odbor, ki si je zastavil nalogo, da doseže za razmere v Sloveniji znosno ureditev vraščanja, je že storil potrebne ukrepe, a za zdaj je vendar malo verjetno, da bi bili uveljavljeni predpisi kaj kmalu omiljeni. Zato so večeraj potrošniki bencina izkoristili zadnji dan svobodne prodaje in pri vseh črpalkah v mestu, a zlasti še pri vrh črpalkah pred kolodvorom, je bila tolikšna gneča, da se je človek moral domisliti navala pred aprovizacijami v zadnji svetovni vojni. Ljudje so tako doobra izpraznili skromne zaloge, od danes pa že velja nezprosmi zakon štednje.

— Najboljše se boste zabavali jutri na tradicionalnem valčkovem večeru Sokola I. na Taboru. Društveni veliki salonski orkester in znani Magistrov trio bosta igrala stare in nove plesе in vsak se bo lahko zabaval v popolno zadovoljstvo. Za lakoto in žejo boste lahko dobili iz paviljonov vse in po ljudskih cenah. Vstopnina le 10 din. Pridite vti in pripeljte prijatelje seboj — ne bo nikomur žal.

— Podružnica Družbe »v. Cirila in Me. toda Ljubljana-Bežigrad vabi vse rodoljubno javnost na Ciril-Metodov pevski večer, ki bo jutrišnjo soboto ob 20. v telovadnici bežigradske ogleadne šole. Spored je nenavadno pester in sicer nastopijo v prvem delu Bežigradski pevski moški zbor, Ljudmila Polajnjarjeva, France Lupša, Nuša Kristanova in Marjan Kristančič, v drugem delu agjenci solo-petja Glasbene šole »Sloge« Marjan Kristančič in Eric Lupša v duetu iz »Prodane neveste«, baritonist Milan Janovsky in za zaključek Bežigradski pevski moški zbor. Pevske solo-točke bo spremljal operni zborovodja Simoniti. Bežigradci in sosedje, udeležite se tega lepega koncerta in podprite narodno obrambno delo!

— APZ — Svoj koncert 11. marca ob 20. v Unionu je Akademski pevski zbor združil s proslavo 20letnice Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Koncert bo manifestacija našega kulturnega stremjenja in prizadevanja. Preskrbite si vstopnice pravočasno, zlasti tisti ki se nameravate pripeljati z podeželja, da na dan koncerta ne bo zmanjkalo vstopnic. Dobe se na univerzi v vratarjevi loži. (—)

— Oblastveno koncertirana potovalna pisarna M. Okorn se je preselila iz dosedanjih prostorov na Miklošičevo cesto št. 5, telefon št. 22.50. (—)

u— L. M. Škerjanc: »Svita za godalni orkester v 8 stavkih« je naslov novega dela tega avtorja, katero se bo izvajalo prvič na slovesnem koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice v ponedeljek, dne 4. marca, v veliki dvorani hotela »Union« pod avtorjevim vodstvom. Svita je bila komponirana jeseni 1939. leta ter predstavlja v vseh stavkih popolnoma novo glasbeno oratorijo skladatelja »Sonetnega vena«. Vsak stavek je zase zaokrožena celota, vendar je tematični material vsem stavkom skupen. Trije stavki so živahni, ostali pa so mirnejši in pretežno elegičnega značaja. Skladatelj se je omejil na kar najbolj nujen glasbeni izraz, tako da predstavlja skladbe kar moči koncentrirana kontrastna občutja. Krstna izvedba novega dela za godalni orkester pomenja v našem koncertnem življenju pomemben dogodek, zato nanj prav posebno opozarjamo. Vstopnice so v predprodaji v Knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. (—)

Mozart 1. III. 1940. ob 20. uri
Velika filharmonična
diverziona

-Zika-

Debussy LJUBLJANSKI
GODALNI KVARTET
(Pfeifer — Stančič — Sušteršič — Müller)

u— Predavanje iz domače glasbene zgodovine. Jutri, v soboto, ob 16. uri bo predaval v Hubadovi pevski dvorani predsednik Orkestralnega društva Glasbene Matice dr. Ivan Karlin o sledeči temi: »Razvoj instrumentalne glasbe v Ljubljani s posebnim ozirom na Filharmonično društvo.« Predavanje vsebuje delo od leta 1702 do 1872, ko je bila ustanovljena Glasbena Matica ljubljanska. Predavanje bo zelo zanimivo ter nam bo v najlepši luči pokazalo kulturno življenje v nekdanji Ljubljani. Predavanje spada v okvir proslave 20letnice Orkestralnega društva Glasbene Matice. Vstop prost. (—)

DAME ZA SPOMLAD!

Trajno ondulacijo ter barvanje las po res zmernih cenah izvršuje novo otvorjeni frizerski salon »Frank« (podružnica) v KRESIJI.

u— Pritožba iz Levničkove ulice v Dravljah. Naprošeni smo in objavljamo: Prebivalci Levničkove ulice se obračamo na mestno občino s prošnjo, da se tudi naše poti kdaj spomni s prigriscem gramoza. Tu stanujemo skoraj sami delavci pa moramo po takšni brozi v službo in domov, a še večji siromaki so naši otroci, ki v slabih devjih hodijo v šolo in mokrih nog ostajajo cele dopoldneve ali popoldneve v razredih. Prav tako bi prosili mestno elektrarno, naj žrtvuje za nas vsaj eno žarnico in jo namesti v sredi ulice. Včasih se ob poznih urah vračamo iz službe, pa je tema kakor v rogu.

Damske plašče in kostume za zgodnjo pomlad, volnene obleke, bluze in krila, pisarniške svilenke, klot in lame halje v vseh barvah, domače obleke dobite v največji izbiri po nizkih cenah pri trvdki

GORIČAR — sv. Petra c. 29.
Izdeluje tudi po naročilu vsa damsko konfekcijo v najkrajšem času po solnih cenah! Kroj in izdelava prava!

u— Oglejte si zabavno igr s petjem in godbo »Pekovska«, katere premiera bo v šentjakobskem gledališču v soboto ob 20.15. Nasmejlje se boste nadumetu peku-baronu Struklju (Košaku), njegovinavrhni hčerki Melki (Sancinovi), hudi tasiči (Bučarjevi), trmoglavemu ženinu Do-



Glavna kolektura drž. razr. loterije

»VRELEC SREČE«
ALOJZIJ PLANINŠEK,
LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14.
javlja izid žrebanja z dne 29. februarja, V. razreda, 39. kola:
DIN 200.000.— št. 29402 98312
DIN 100.000.— št. 83308
DIN 80.000.— št. 10576
DIN 40.000.— št. 12063
DIN 30.000.— št. 36300
DIN 24.000.— št. 39346
DIN 20.000.— št. 89573
DIN 16.000.— št. 27950 34088 78009
DIN 12.000.— št. 2123 62398
PO DIN 10.000.—
3484 5548 21522 30062 31306 38430 51642
70143 70731 72869 73855 85959
PO DIN 8.000.—
10130 22033 26818 28022 40281 46944 65927
68146
PO DIN 6.000.—
5523 13181 18201 18297 20856 27069 47678
57731 62018 65244 65644 78655 83106 87499
90174
PO DIN 5.000.—
2061 22914 30225 37292 42565 47836 52835
62836 76837 90248 90418 91455 99698
PO DIN 4.000.—
5185 9060 14101 18024 20973 21535 21798
22058 26373 26441 32543 34109 34898 37394
44226 44682 50159 52192 52595 53012 55186
56920 61397 63330 65343 70821 78661 81098
81214 84085 85250 88841
Nabaviti se ome zbiranjem se veliko šte-
vilo dobikov po din 1.000.—
ker so njih dobiki povzročeni telefonično.
eventuelna pomota ni izključena.
Prihodnje žrebanje bo v petek 1. marca.
Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec
sreče«, lahko denar takoj dvignejo.

berniku (Hanziču) temperamentni kuha-
rici Urški (Vidčević), njenemu ženinu pe-
ku — raziskovalcu staru Franku (Lavr-
riču), zaljubljenemu pekovskemu pomoč-
niku Butiju (Milčinskemu) in drugim.
Igra je skrbno pripravljena in povsem na
novo opremljena. Sodelujoče dame bodo
nastopile v novih lepih toaletah. Režijo
ima S. Klemenčič, glasbeno vodstvo pa
Milan Dietz. V nedeljo ob 20.15 se igra
ponovi. Ker je za predstavi veliko zani-
manje, kupite vstopnice že v predprodaji,
ki bo od ganes dalje.

u— Rafaelova družba ima od 1. marca
telefon št. 27-27, na kar opozarjamo ce-
njeno občinstvo. (—)

u— Več pozornosti otrokom. Včeraj so
iz Gornjeh pri Šmarju v ljubljanski oko-
lici pripeljali v splošno bolnišnico komaj
nekaj tednov staro kočarjevo hčerko Ivan-
ko Lanijevo. Doma so otroka položili na
blazino na čez mero zakurjeni peči. Po
nezgodi pa se je Ivanka zakotalila v blazi-
no na vročo peč in se nevarno opekla po
životu.

Iz Celja

u— Anton Florič f. V sredo popoldne
je umrl na Mariborski cesti 17 v Gaberju
v 52. letu starosti g. Anton Florič, gostil-
ničar v Sokolskem domu v Gaberju in po-
sestnik. Pokojni je bil zvest član Sokolskega
društva Celja I ter soustanovitelj, dolgo-
letni odbornik in častni poveljnik pro-
stovoljne gasilne čete v Gaberju. Zapušta
soprogo go. Marijo ter hčerki Silvo in Ma-
rico. Potrebe splošno priljubljenega pokoi-
nika bo danes ob 17. iz Gasilskega doma
v Gaberju na okoliško pokopališče. Po-
kojnemu bodi ohranjen lep spomin, svojem
naše iskreno sožalje!

u— Umrl je v sredo v Laškem v 43. letu
starosti gostilničar g. Josip Poderzais. Po-
kojnega bodo prepeljali danes ob 14. iz
hiše žalosti v Laškem na mestno pokopa-
lišče v Celju, kjer bo ob 16.30 p.g.b. Po-
kojni zapušta soprogo go. Marijo in sina
Milana. — V Čretu pri Celju je umrl
25letni tiskarski pomožni delavec Ferdo
Kušar. — Pokojnima bodi ohranjen blag
spomin, svojem naši iskreno sožalje!

u— V nedeljo 3. marca nepreklono žre-
banje efektivne loterije pošt h nam ščevce
v Celju z začetkom ob 3 uri popoldne v
Narodnem domu. Vstop prost. Ozrite si
razstavljene krasne dobike pri: Gams,
Hladin, Lečnik, Rakusch, Schramm, Ster-
mecki in Weren. Glavni dobiček avto
znamke »Opel«, drugi dobiček spalnica iz-
delek mizarske delavnice Vrenko. Celje.
Poleg tega še 18 glavnih in 200 drugih le-
pih dobikov. (—)

u— Redni občni zbor društva »Soče« bo
10. marca ob 15. uri, oziroma pol ure kas-
neje v salonu Narodnega doma v Celju.
Vabljeni vsi. Odbor. (—)

u— Ljubljanski gledališče »Mladih« bo
uprizorilo v soboto 2. t. m. ob 20.15 v celj-
skem gledališču Reinaldijevu učinkovito
komedijo »Mala ženka brez logike« v re-
žiji g. Milana Skrbinskega, režiserja Narod-
nega gledališča v Ljubljani. Predstava je
izven abonmaja. Občinstvu svetujemo, da
si nabavi vstopnice čimprej v predprodaji
v Slomškovi knjižarni.

u— Schillerjevo dramo »Kovarstvo in
ljubezen« bo uprizorilo mariborsko Narod-
no gledališče v sredo 6. t. m. ob 20. v
celjskem gledališču za abonma. Neabon-
enti dobijo vstopnice v predprodaji v
Slomškovi knjižarni.

u— Šahovski brzoturnir. Celjski šahov-
ski klub priredi drevi svoji redni mesečni
brzoturnir, ki se ga bo udeležil tudi mo-
ster g. Furlani. Turnirja naj se udeleže
vsi igralci.

u— Na ljudskem vsežilšču bo predaval
v ponedeljek 4. t. m. ob 20. univ. prof. dr.
Boris Zarnik iz Zagreba o temi »Naše telo
kot priča našega izvora«. Predavanje bo
s skioptičnimi slikami.

u— Sokolsko društvo Celje I vabi vse
članstvo in naraščaj, da se udeleži potre-
ba brata Antona Floriča ki bo danes ob
17. iz Gasilskega doma v Gaberju na oko-
liško pokopališče.

u— Dijaški kuhinji v Celju je porla
Posojilnica na Dolu pri Hrastniku 250 din
kot dar ob 25letnici predsednikovanja pol-
skega ravnatelja g. Antona Gnusa, želez-
niški uradnik g. Martin Novak v Ljubljani
pa je daroval 100 din namesto venca na
krsto svoiega bivšega profesorja, vladne-
ga svetnika g. Emilijana Lileka v Celju.

u— Pogreb natakarja g. Jakoba Starika
je bil v torek ob 16.15 na mestnem oko-
pališču. Pogreba so se udeležili med dru-
gimi tudi številni pokojniški stanovski
tovariši in gostilničarji Celjski natakariji
se zahvaljujejo vsem ki so prispevali k
pogrebni stroškom, zlasti pa gosposm
Plešivnikovi, Rebevkovi in Zamartuti-
jevi. Maša zadušnica za pokojnega bo v
ponedeljek 4. t. m. ob pol 7. v opatijski
cerkvi v Celju.

Iz Maribora

u— Razburljiv prizor v šol. Dogodek
omenjen v našem listu 28. t. m., se ni
zgodil v rački šoli (ker Podcova ni v Ra-
če vsošana) pač pa v šoli v Podovj.

u— APZ — Zvedeli smo, da pride tudi
letos v Maribor znameniti Akademski
pevski zbor iz Ljubljane, katerega lanski
koncert je zadivil poslušalstvo. Koncert
bo 16. marca ob 20. v Unionu v proslavo
20letnice, ki jo praznuje Univerza kralja
Aleksandra I. v Ljubljani. Meščani, že dan-
es vas opozarjamo, na to izredno pri-
reditve! Posebna obvestila bomo sporoči-
li v kratkem. (—)

u— Vsi v Mariboru bivajoči vojni
obvezniki, ki želijo biti pregledani s
strani rekrutne komisije ob času glav-
nih naborov, naj se najkasneje do 1.
aprila javijo pri mestnem vojaškem
uradu na Slomškovem trgu št. 11,
soba št. 3. S seboj je prinesiti domov-
nico in kolka po 10 in 20 din.

u— Pivkova sokolska družina se
vneto pripravila za svojo letošnje to-
lovadno akademijo, ki bo v soboto dne 2.
marca ob 20. uri v kasarni kralja Pe-
tra Osvoboditelja. Pester tolovadni spod-
red nam jamči za obilen obisk in po-
poln uspeh sokolske akademije.

u— Pomankanje petroleja v turisti-
čnih krajih. »Putnik« se je obrnil na
upravo državnih monopolov in na obla-
stava s prošnjo, da se pravočasno, pred
začetkom letošnje turistične sezone,
uredi to važno vprašanje in da se turisti-
čnim kraitem ali obratom, ki so navezani
na razsvetlavo s petrolejem, zagotovi
možnost zadostne preskrbe s petro-
lejem.

u— Pomankanje vode v Mariboru.
V zadnjih dneh se čuti v Mariboru spet
pomankanje vode in priteka voda zelo
slabo, zlasti v višjih nadstropjih.

u— Sprememba v vodstvu mestne-
ga vojaškega urada. Dosedanji ravnatelj
mestnega vojaškega urada g. Jan-
ko Jež je po sklepu tajne seje mestne-
ga sveta upokojen. Za novega vodjo
omenjenega urada je imenovan pisarni-
ški oficijal pri istem uradu g. Ludvik
Gračnar.

u— Trgovska samopomoč. Predsedni-
cm je bil v dvorani Zdrženja trgov-
cev v Mariboru redni občni zbor Tr-
govske samopomoči, ki ga je otvoril in
vodil dolgoletni predsednik g. Vilko

Gospodarstvo
Trgovci s tekočimi gorivi bodo prisiljeni
ustaviti prodajo bencinske mešanice

»Službene Novine« so 21. t. m. objavile
naredbo št. 3 o omejitvi prodaje tekočega
goriva. Naredba uvaja s 1. marcem ben-
cinske karte in ima predpise, ki so za do-
mače trgovce s tekočimi gorivi silno škod-
ljivi in nevarni. Če ne pride do takojšnje
spremembe, odnosno dopolnitve te uredbe,
bo domača trgovina s tekočimi gorivi uni-
čena.

Z novo uredbo so dovoljene avtomobil-
istom le zelo majhne količine bencina,
tako da se bo promet na črpalkah skrčil
na minimum. Znano je, da daje kartel pri
kg bencinske mešanice le 3 do 5% kosma-
tega zasluzka, kar znaša pri litru največ
3.12%. Rentabilnost podrobne prodaje
bencina naj pokaže ta-je kalkulacija sek-
cije trgovcev z bencinom pri ljubljanskem
združenju:

Režijski stroški:	
uslužbenec letno	13.000 din
bolniška blagajna	1.620 "
našna pristojbina	1.000 "
najemnina za prostor	1.350 "
	16.970 din

V znesku 16.970 din ni upoštevana tale
režija: davek, popravila, kalo, amortiza-
cija črpalke, luč, kurjava itd.
Trgovec, ki hoče zaslužiti na leto kosma-
to okoli 16.000 din pri nadrobni prodaji
bencinske mešanice, mora imeti letnega
prometa okoli 80.000 litrov, kar ustreza
procentualnemu kosmatemu zaslužku 3.12
odstotka.

Upoštevat je pa še treba, da se kupuje
bencinska mešanica od grosista v kilogra-
mi, prodaja se pa na drobno v litrih, pri
čemer ima specifična teža veliko višjo.
Zlasti pozimi, ko je specifična teža ben-
cinske mešanice visoka, je trgovec deta-
list občutno oškodovan. Tako je znašala
pred nekaj dnevi specifična teža bencinske
mešanice pri temperaturi —2° C 0.800.
Razlika med nabavno ceno v kilogramih in
prodajno ceno v litrih je znašala torej
približno 15 par pri litru v škodo trgovca-
detajlista.

Iz gornjih navedb sledi, da je bila pro-
daja bencina rentabilna le pri zelo veli-
kem prometu. Znano je tudi, da je že do-
sledje veliko število trgovcev upustilo pro-
dajo bencina radi nerentabilnosti.

Pri količini, ki jo bo od 1. marca dalje
lahko prodal trgovec na drobno, je pa
nujno prodaja bencinske mešanice neren-
tabilna, odnosno globoko pasivna.
Posledica tega bo, da bodo vsi domači
trgovci s tekočimi gorivi na drobno opu-
stili prodajo tekočih goriv. S tem bodo pe-
trolejske družbe dosegle svoj namen, da
bodo v Jugoslaviji imele monopolni polo-
žaj tudi v trgovini na drobno s tekočimi
gorivi.

V interesu države in domačega gospo-
darstva je, da se to ne zgodi. Zaradi tega
se mora ustreči stari zahtevi trgovcev s
tekočimi gorivi, da se zviša kosmati za-
sluzek na 10% vsakokratne prodajne cene
enega litra bencinske mešanice.

Naredba št. 3 tudi govori o takim za-
sluzku, in sicer v čl. 25. Odstavek 3. tega
člena določa, da mora tisti, ki neha upo-
rabljati motorno vozilo, prodati preostalo
količino goriva najbližjemu prodajalcu
proti odbitku 10% na račun zasluzka. Vi-
šina tega zasluzka je prišla le zaradi tega
v naredbo, ker so petrolejske družbe pri
oblastvih stalno trdile, da je zasluzek tako
velik, ter so s tem zasluzkom tudi podpre
svoje napačne kalkulacije. Seveda ta od-
stavek še ne jamči, da bodo dale petrolej-
ske družbe trgovcem na drobno 10% za-
sluzka. Zaradi tega je treba, da se ta za-
sluzek čimprej z novo uredbo ali z dopol-
nitvijo naredbe št 3 uzakoni.

Prodaja bencina je dovoljena le v dolo-
čenih dneh in določenih urah. V zimskem
času je dovoljena prodaja do 17., v polet-
nem času pa do 19. ure. Odpiralni čas se
torej ne sklada z odpiralnim časom drugih
trgovinskih obratov, kar je zelo nepri-
kladno.

Prodajalci morajo po čl. 19., 20., 21. in
22. voditi posebne knjige, da se lahko na
podlagi teh knjig vedno ugotovi pravo
stanje bencinske mešanice; količina za-
loga mora soglašati s stanjem po knjigah.
Iz teh knjig, ki jih bodo morali trgovci
voditi, se bodo morala vsakega 3. v mescu
pošiljati podrobna poročila pristojni fi-
nančni kontrolni.

Prodaja tekočih goriv bo v bodoče vz-
vezana z velikim rizikom, ker določa čl. 32
v naredbi kazni od 500 do 5000 din ter
zaporno kazen do 30 dni za one, ki pro-
dajo tekoča goriva v nasprotju s predpisi
te naredbe, ki ne vodijo knjig, ki ne po-
šiljajo predpisanih poročil, ki imajo manj-
še zaloge, kakor bi jih morali imeti po
knjigah, ki imajo večje zaloge itd. Poleg
denarne in zaporne kazni se more izreči
tudi prepoved nadaljnje prodaje.

Nikjer pa ni v naredbi govora o kakih
dolžnostih petrolejskih družb. Tako zlasti
ni nikjer določeno, da morajo petrolejske
družbe prodajati bencin vsakemu trgovcu
s tekočimi gorivi. Znano je, da nekateri
trgovci sploh ne dobijo bencina pri petro-
lejskih družbah.

Po ugotovitvah, da se bo promet pro-
daje bencina zaradi velike omejitve porabe
bencina zmanjšal na minimum ter da bo
zaradi tega postala trgovina z bencinom
na drobno pri sedanjem kosmatem zasluž-
ku nujno nerentabilna, odnosno globoko
pasivna, dalje po ugotovitvi, da še niso
trgovci prejeli v naredbi določenih knjig
za prodajalce, niti niso obveščeni o tem,
kdaj jih bodo prejeli, s čimer so izpostavl-
jeni nevarnosti kaznovanja, so trgovci s
tekočimi gorivi prisiljeni, da 1. marca, to
je na dan uveljavljanja nove naredbe,
ustavijo prodajo bencinske mešanice.

Osrednji odsek je prepričan, da ugleđno
ministrstvo razume novi težki položaj do-
mačih trgovcev s tekočimi gorivi ter da
tudi pojmuje ogromni pomen obstoja do-

Weigl. Poslovno in blagajniško poro-
čilo je podal marljivi tajnik Fran Zni-
darčič. Lani je bilo izplačanih na pod-
porah 342.550 din, od pričetka poslovan-
ja do 3. decembra 1939 pa 2.186.500
din. Članov je 917. Pri volitvah je bil
po večini izvoljen dosedanji odbor z g.
Weiglom kot predsednikom in g. Jančičem
kot podpredsednikom.

u— Potnine. Novi mestni proračun
vsebuje pod postavko potnine znesek
35.000 dinarjev, za pravno zastopstvo v
mestnih zadevah pa 10.000 din.

Kako bo Prizad kupoval
vino in žganje

Novi generalni direktor Prizada (Privi-
legirane izvozne družbe) dr. Drautin Tot
je te dni podal zastopnikom tiska izjavo,
iz katere povzemo:

»Mednarodni položaj je kriv, da so se
zelo poslabšale razmere na domačem trgu
z vinom in žganjem. Zato je vlada sklenila
pomagati pridelovalcem. Dr. Tot je sam
obiskal vinogradniške kraje Srbije in Vo-
vodine in se prepričal, da je državna in-
tervenca več kakor potrebna. Odkup vi-
na in žganja od pridelovalcev prevzame
po sklepu vlade Prizad. Po navodilih, ki
jih je dala vlada, bo Prizad v prvi vrsti
kupal vino in žganje pri najsiromnej-
ših pridelovalcih. Pri vinu bo minimalna
količina odkupa 1000 litrov, a pri žganju
300 litrov.

Po vaseh se bodo ustanovili odbori po
pet članov, ki bodo popisali razpoložljive
količine in nato stavili Prizadu predloge,
koliko naj kupi. Prizad si je za te posle
že zagotovil skladišča. Prevzeto žganje se
bo ponovno prekuhalo na višjo stonjo.
Prav tako se bo v žganje prekuhalo vino
slabše kakovosti.

Intervencija naj zavira slabljenje cen na
tržišču vse dotlej, dokler bo to potrebno.
Odkupovanje se bo začelo čez kakšna dva
tedna, in sicer najprej v Užicki Pozeži,
kjer je položaj vinogradnikov nairesnejši.
Denarna sredstva bo dal na razpolago sam
Prizad.

Mnogo premalo bencina
Aktijski odbor za ureditev vprašanja
tekočih goriv za Slovenijo je imel v pro-
storih Avtokluba ljubljanske sekcije, se-
jo, na kateri je podrobno razpravljalo
o novi naredbi o omejitvi prodaje tekočega
goriva in uvedbi bencinskih kart, ki stopi
v veljavo 1. marca. Aktijski odbor je pri-
šel do zaključka, da so na podlagi te na-
redbe določene količine, ki so bile objavl-
jene v dnevnem časopisu, tako malen-
koste, da niti od daleč ne ustrezajo stvar-
nim potrebam motornega prometa, ki bo
zavojito tega praktično v celoti uknjen.

Glede na to, da se v Sloveniji vsi pred-
pisi natančno izvršujejo, je aktijski odbor
sklenil zaprositi g. bana naj zavzame na
odločujočih mestih vse svoj vpliv, da se
dodeli za motorni promet v Sloveniji 75%
normalne porabe v Sloveniji iz leta 1938.
Ta količina bi se dodelila pod nadzorstvom
bana, kateremu bi aktijski odbor predal
g tudi pravilno razdelitev bencina na po-
samezne kategorije.

Gospodarske vesti
= Naša trgovinska pogajanja z Zedi-
njenimi državami se bodo začela v marcu,
in sicer bodo po vesti iz Beograda v Beo-
gradu. Tem pogajanjem posvečajo naši
gospodarstveniki že zdaj veliko pozornost.
Naši indistriji pričakujejo, da bodo na-
šli v Zedinjenih državah nove vires za
oskrbovanje s sirovinami kakor tudi in-
terese za večje število indistrijskih
produktov, ki jih doslej nismo izvažali v
Ameriko. To zanimanje indistrijev za
ameriške sirovine je razumljivo, ker so v
Evropi zaradi vojne težkoče v dobavi si-
rovin.

= Indistrijska podjetja bodo premo go-
spodarški zbornici dobivala potrebne ko-
ličine bencinske mešanice. Po vesti »Ju-
goslovenskega kurirja« je na pobudo In-
dustrijske zbornice v Beogradu izdala upra-
va državnih monopolov odlok, po kate-
rem se bo od 1. marca odobral zbor-
ničam, vsaki za njeno področje, nakup
bencinske mešanice s plačano državno
trošarino. Zbornice bodo zbrale podatke o
količinah bencinske mešanice, ki so po-
trebne podjetjem v enem mesecu. Kup-
ljena bencinska mešanica se bo lahko
uporabljala v svrhe, za katere je name-
njena. Razdeljevanje odobrenih količin bo
do opravljale zbornice.

= Sodelovanje Bolgarije na beogra-
škem velesejmu. Bolgarska vlada je urad-
no obvestila, da bo Bolgarija sodelovala
na pomladnem velesejmu v Beogradu.
= Anglija ima na črni listi več naših
tvrdk. Kakor poroča časopisje, so angle-
ška oblastva zapisala na črno listo tudi
večje število naših tvrdk, za katere se ve,
da so odvisne od nemškega kapitala. Ka-
že pa, da so angleška oblastva pri tem
precej površno postopala, zakaj na listo
so prišle tudi tvrdke, ki so le delno odvis-
ne od nemškega kapitala, odnosno kate-
rih večina delnic je v rokah domačega ali
pa nemškega kapitala. Tako je prišel
na angleško črno listo tudi neki denarni
zavod, v katerem je sicer udeležen nem-
ški kapital, ki pa vendarle nima na zavod
nikakega pomembnega vpliva. Ker je ve-
čina delnic v drugih rokah. Umestno bi
torej bilo, da bi angleška oblastva svojo
nete popravila in jo spravila v sklad z

dejanskim stanjem, da se ne bi našim
podjetjem delala škoda.

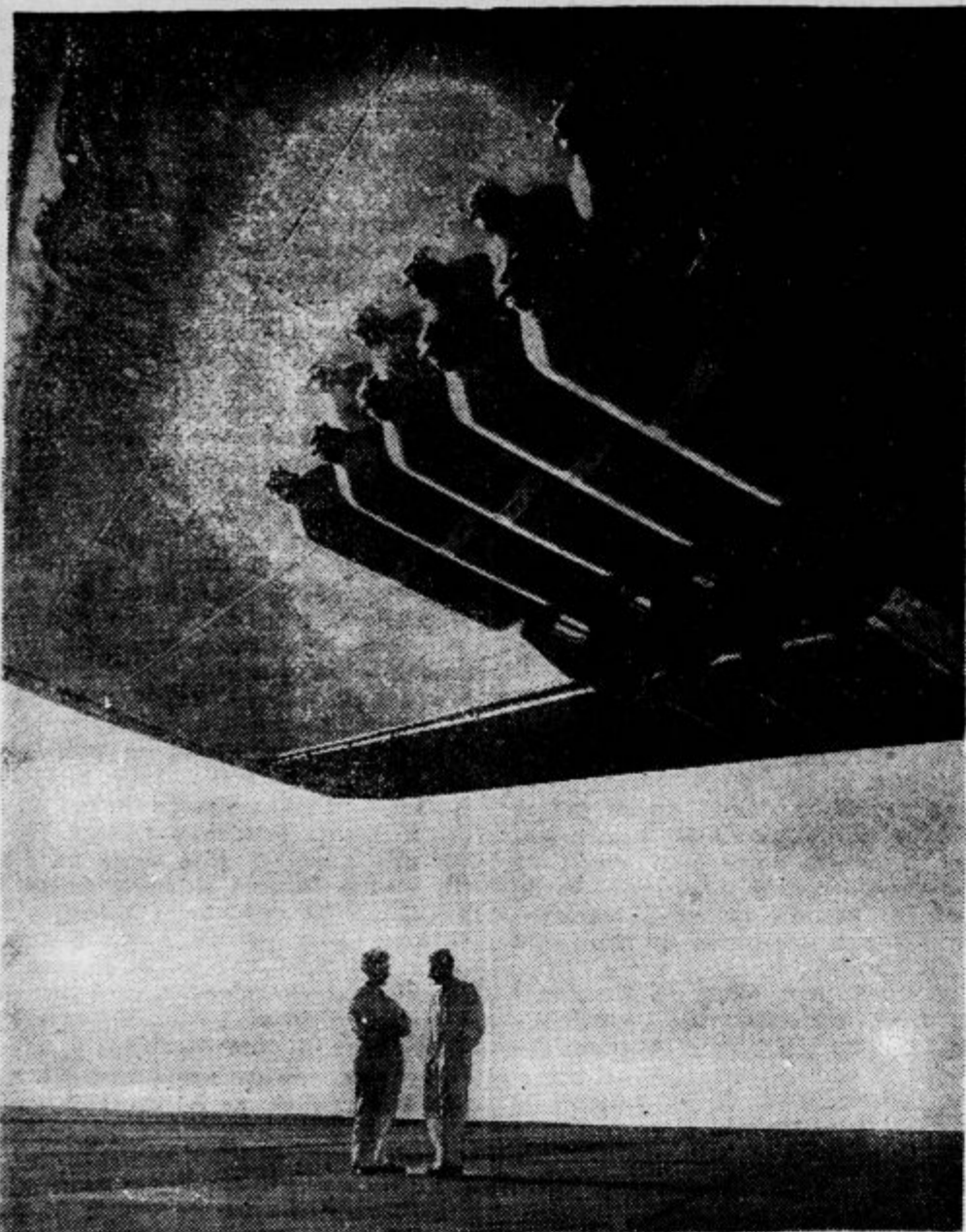
= Znižana carina na plugo. Ministrski
svet je odredil, da se na blago iz tarife
številke 552. uvozne carinske tarife znača-
ta maksimalna in minimalna carina. Ta
točka se zdaj glasi: št. tar. 552. (plugi in
njihovi deli): 1) plugi, maksimalna po-
stavka 20 din, minimalna 10 din; 2) deli
plugov, maksimalna postavka 20 din mi-
nimalna 5 din.

= Udeležba naše države na budimpe-
štanskem velesejmu. Poleg udeležbe naše
države na mednarodnih sejmih v Leipzigu,
Lyonu, Milanu in Plovdivu je minister za
trgovino in industrijo dr. Andres odredil,
da se bo naša država udeležila s posebnim
povabilom tudi budimpeštanskega velesej-
ma, ki bo od 26. aprila do 10. maja. Na
posredovanje madžarskega poslanika Be-
senyija in poslaniškega svetnika dr. Si-
lagyija je naša država dobila enega izmed
najlepših prostorov za svoj paviljon.

= Sklep, da se zgrade naprave za pri-
dobivanje koksa iz lignita. Ze mnogo se
je pisalo o tem, da se preučuje možnost
dobivanja koksa iz našega lignita, ki ga
imamo v tako velikih količinah po vseh
krajih naše države. Tako ga imamo mogo-
go tudi v Sloveniji, a največ v Bosni pri
Kreki. Lignit iz Kreke so poslali v pre-
iskavo na Madžarsko, kjer imajo že in-
stalacije za pridobivanje koksa iz Lignita.
Rezultati preiskave našega lignita so
bili zelo povoljni, zato se je na odločujo-
čih mestih končno sklenilo, da se zgrade
instalacije za produkcijo koksa iz lignita.
Bržkone bodo zgrajene te instalacije v
Kreki pri Tuzli. Ni pa še končno odloče-
no, ali se bodo zgradile v okviru Jugoslo-
vika ali v državni režiji. Naprave bi stale
okoli 250 milijonov dinarjev.

= Cena bencinski mešanici s 1. marcem
povišana. Odbor za kontrolo in določanje
cen bencinske mešanice je povišal s 1.
marchem cene bencinske mešanice za 20
par pri litru, tako da bo veljala odsej
bencinska mešanica 6.6

Tovor smrti



Moderen ameriški bombnik z bombami, ki so pritrjene na spodnjem delu letala

Iz zgodovine tiskovne svobode

Epljoda izza časa krimske vojne — Tisk in cenzura

O vprašanju tiskovne svobode so prvič resno diskutirali za časa krimske vojne 1.1854.—56. Takrat so listi prvič poslali na bojišča svoje poročevalce, med tem ko so bili prej navezani na uradna poročila ali kvečjemu na slučajne zasebne dopise. Angleški tisk je bil edini, ki za poročila vojnih poročevalcev ni bil podrejen cenzuri. S tem izjemnim stališčem se je dobro okoristil.

Sprva so se v britskem glavnem stanu smejali, če so čitali v listih o luknjah v zidovih Sebastopola, ki se vsak dan večajo, kajti Sebastopol sploh ni imel zidov. Potem pa je vojske počasi minil smeh, ko so listi javnosti izdajali vojaško skrivnost za vojaško skrivnostjo. Iz Londona so odhajala poročila nekega tedaj znamenitega poročevalca v Berlin, od tam pa v Varšavo. Poročal je v »Timesih« n. pr. obširno, kje je vskladiščen amonik za oblegovalne baterije in kolikšna so moštva, ki strazijo ta skladišča smodnika. Zaman je britski vrhovni poveljnik pisal vojnemu ministru: »Tisk je naše vrhovno poveljstvo. Če bo šlo tako dalje, ne boste našli nobenega gentlemana več, ki bi hotel voj-

ski poveljevati. Tisk se je izkazal na največjega sovražnika vojske. Ruse seznanja z vsemi našimi namerami, izdaja jim točno število naših sil in celo število naših bolnikov.«

Ko se minister še vedno ni mogel odločiti, da bi nastopil proti poročevalcem, mu je poveljnik pisal: »Rus ne izdaja niti rublja za vohunstvo: saj dobi vse za pet penecov iz »Timesov«.«

Celo ponovne pritožbe z vojaške strani niso zalegle, da bi britski tisk vsaj posvarili. Nasprotno, število vojnih poročevalcev je naraščalo od dne do dne. Končno je moral vojni minister osebno pisati vrhovnemu poveljniku. V njegovem pismu nahajamo značilni pasus: »Bodite vljudni z vojnimi poročevalci, toda pod roko jim zagrenite bivanje med vojsko! Če boste dosegli, da bodo tega ali onega malo ranili, boste naši državi gotovo napravili veliko uslugo.«

Danes imajo na Angleškem učinkovitejši in obenem bolj človeške ukrepe proti tisku...

Nič več bankar!



Ameriški finančnik John Pierpont Morgan, ki je svojo dosežanje banko spremenil v zasebno podjetje

Pravila za srčno zdravje

Londonski zdravnik za srčne bolezni dr. Harris je na zadnjem zborovanju angleških bolnišnic sporočil, da so se njegovi splošno znani bolnišnici javili kot zunanji pacienti tako rekoč kot njeni abonenti, da bi stalno nadzirala njih zdravstveno stanje. Ti pacienti trpijo vsi za srčno slabostjo, ki ji je vzrok vojna. Na stotine jih je, ki trpijo za migreno, naduho, povišanim krvnim pritiskom in drugimi znaki slabosti. Za te paciente, kakor za vse, ki jih vojna prižadeva na ta način, je dr. Harris objavil pet pravil:

1. Navadi se na filozofsko gledanje na življenje. (Vsi morajo umreti, zakaj ne tudi jaz?)
2. Sprehodi se vsak dan 8 km.
3. Popij vsak dan 4 in pol litra tekočine.
4. Ne pojaj na dan več nego poldrugo unčo (t. j. 42 g) mesa, rib in sira.
5. Ne zanimaj se za sovražno propagando!

Največji vodovod na svetu

Te dni so vodne mase Apulskega vodovoda dosegle najbolj oddaljene kraje Saletinskoga polotoka v Italiji. S tem so rešili staro vprašanje, s katerim se je bavilo italijansko javno mnenje vedno znova že od osemdesetih let prejšnjega stoletja. Celih 33 let so gradili ta vodovod, ki je s svojo dolžino 995 milj najdaljši na svetu. Drugi največji vodovod je Golgardijski v Avstraliji, ki meri 351 milj, tretji pa je vodovod Los Angelesa, ki meri 154 milj.

V finskih ujetništvu



Ranjen ruski vojak, ki je prišel na bojišče v roke finskih sanitetcem. Za njegovim hrbtom je zbrana radovedna mladina

Napad iz zraka na živalski vrt

Zanimiv poskus v zooškem vrtu

V živalskem vrtu v Lipskem so imeli te dni vajo s fingiranim zračnim napadom. Komaj se je oglasila sirena, ki je sporočila, da se bližajo »sovražna« letala, so vsi obiskovalci živalskega vrta stekli v veliko moderno zaklonišče, ki so ga pred kratkim zgradili na ozemlju živalskega vrta.

Sovražno letalo je vrglo naprvo zažgalno bombo, seveda markirano, na gostilniško poslopje vrta, ki so ga bili gostje pa še pravočasno zapustili. Stopila je v akcijo požarna straža. Ko se je letalo spet vrnilo, je markiralo, da je vrglo razpočno bombo na veliko zgradbo z zverinami. Bomba je razbila neko kletko in eden izmed levov je ušel. V resnici so ga izpustili. Komaj so to sporočili vodji zaščitnega oddelka zoper zračne napade v živalskem vrtu, je stekel na čelu posebnega oddelka za lov na živali za zverino. Trajalo je le nekaj minut, da so moške za lovilnimi pripravami, ki so za takšen primer že pripravljene, obkolili leva in ga pregnali proti zverinjaku. Za vsak primer je spremljal lovec tudi mož z nabito puško. Ni trajalo deset minut in leva so ujeli v veliko pripravljeno past. Vaja je uspela v vsakem pogledu.

V resnem primeru bi tudi ne bilo dosti drugače. Tudi če bi zverine zares ušle, bi ne mogle napraviti posebne škode, kajti ob prvem znaku, da se bližajo sovražna letala, se zaprejo vsi izhodi živalskega vrta

in dohodi v gostinske prostore. Vodja živalskega vrta pa je prepričan, da bi živali, če bi jih kakšen zračni napad res rešil iz kletk, mislile preiti na to, da bi se kje v bližini skrile, nego da bi zapustile ozemlje živalskega vrta.

Tako govorijo o kelmorajnski katedrali, da jo bodo vedno obdelovali. Res se niso popravljala dela na tej mogočni cerkvi nikoli končala. Poslopje, ki je pa bržkone zahtevalo najdaljšo gradnjo, je cerkev svetega Petra v Rimu. Pred vsem je omeniti, da se ta cerkev dviga na temeljih stare katedrale. Novo poslopje pa je zahtevalo 150 let in 9 arhitektov za svojo dograditev. Celo tako ogromne zgradbe, kakršne so

Oves v snegu



Ta prikupen posnetek so napravili v Devonu na Angleškem

Kakšna bo pomlad?

Stoletni koledar, hrošči in gosja prsa

Kakšna bo pomlad? Ali bo kmalu prišla? Ali bo mrzla in deževna ali topla in mila? Vsek si na to vprašanje odgovarja po svoje, kakor so si naziranja vedno različna, kadar se ljudje pogovarjajo o bodočem vremenu.

Mnogi prisegajo na stoletni koledar, drugi pa na rjave hrošče, tretji na gosja prsa. Ponekod imajo namreč kmetje navado, ko zakoljejo gos, da obesimo gosja prsa kot termometer in vremenskega preroka v vežo. Tam visi daleč v pomlad. Mogoče je, da gosja prsa zledenijo trdo kakor kamen, mogoče je tudi, da postanejo samo vlažna ali pa popolnoma suha. Če so v februarju n. pr. na eni strani zmrznjena,

na drugi pa vlažna, potem je računati s tem, da bo v prvi polovici meseca zelo mrzlo, v drugi pa bo zima popustila. Tako mislijo vsaj tisti, ki verjamejo v takšne nenavadne vremenske preroke.

Tudi rjavih hroščev oziroma njih ličink ni prezirati. Že v pozni jeseni kažejo — vsaj tistemu, ki v to verjame —, kakšna bo zima. Lansko jesen so se zarile globoko v zemljo in to je znak, da bo zima ostra. Preden se bodo pririle na površje iz zledenelih tal, bo trajalo dolgo, z drugimi besedami: pomladi še ne bo tako kmalu. Kdor ni zadovoljen s to napovedjo, pa naj pogleda morda na gosja prsa ali pa v stoletni koledar. Po eni ali drugi teoriji bo gotovo zadel pravo.

Tiger in tovorni avto

Razburljiv doživljal v Tadžikistanu

Nevaren doživljal je imel pred kratkim vozač nekega tovornega avtomobila v srednjeazijski sovjetski republiki Tadžikistanu. Na svoji vsakodnevni vožnji iz Kirovabada v Kurgan-Tjube je že od daleč zagledal veliko živali ki je ležala na cesti. Njegov spremljevalec je nanjo ustrelil. Žival je tedaj bliskovito skočila kvišku. Bila je nenavadno velik tiger.

Z mogočnim skokom je zver skočila na avto in s svojimi šapami strgala sotor nad vozom. Prestrašeni vozač je voz pogljal z vso silo, tiger je padel na tla, a se je takoj pobral in zopet napadel oba moža

v vozu. Sunek ga je vrgel ponovno na tla, a še enkrat je skočil navzlic številnim ranam na voz. Razdejal je hladnik in zaščitni pokrov nad motorjem, dokler ni padel pod kolesa težkega avtomobila. Strmo poškodovan se je spizlal potem v smrti ob poti.

Nezgorljive zavese

Zavese se ne morejo vneti, če jih tedaj, ko smo jih oprali, pomočimo v zelo redko raztopino amoniakovega fosfata. Te raztopine iz zastorov pa ne smemo prekrepko izžeti.

Dolge gradnje

Ameriški nebotičniki, kelmorajnska katedrala in cerkev sv. Petra v Rimu

Ameriške nebotičnike dogradijo do ponosne višine v nekoliko mesecih. Tudi številne evropske visoke zgradbe so nastale v kratkem času. Dolgotrajne gradnje spadajo po vsej priliki že v preteklost. Med zgradbami preteklega časa pa jih je mnogo, ki jih prav za prav nikoli niso dokončali.

Tako govorijo o kelmorajnski katedrali, da jo bodo vedno obdelovali. Res se niso popravljala dela na tej mogočni cerkvi nikoli končala. Poslopje, ki je pa bržkone zahtevalo najdaljšo gradnjo, je cerkev svetega Petra v Rimu. Pred vsem je omeniti, da se ta cerkev dviga na temeljih stare katedrale. Novo poslopje pa je zahtevalo 150 let in 9 arhitektov za svojo dograditev. Celo tako ogromne zgradbe, kakršne so

egiptske piramide, so dogradili v razmerno kratkem času. Seveda so jih gradili tisoči in tisoči delavcev.

Letalo na brezžične valove

Med Marsellom in Alžirou so z uspehom preizkusili novo prevažalo, ki so mu dali ime »zračni torpedo«. Gre za letalo, ki ga krmarijo z brezžičnimi valovi in ki na svojem krovu nima posadke. S tem letalom, ki je s poštnimi vrečami srečno prispelo v Severno Afriko, nameravajo opravljati poštni promet med Francijo in Sirtjo.

ANEKDOTA

Ko je Napoleon 1.1808. po težkih bojih zasedel Špansko, mu je bilo mnogo do tega, da bi dobil v roke tudi mesto Seviljo, kamor se je bila zatekel odbor začasne španske vlade. Eden njegovih odposlancev je moral mestnemu guvernerju sporočiti, da bo dal Napoleon, če si bo moral mesto osvojiti z orožjem, to mesto »razirati«. Ne da bi trenil z obrazom, je odgovoril guverner z ledenim mirom:

»O tem dvomim, gospod: Naslov: cesar Francije, kralj Italije in — Seviljski brivec vašemu vladarju gotovo ne bo všeč!«

VSAK DAN ENA



»Ali bi me uslišala, če bi zmagal pri naslednjih konjskih dirkah?« (»Judge«)

MICHEL ZEVACO: 51
Don Juan
ROMAN.

Nato sta padla drug drugemu okrog vratu in se ihté objela... Tedaj je stari namestnik rekel Leonori: »Pojdiva, hčerka. In meni: »Gospod de Ponthus, izvolite naju spremiti do Arronskega dvorca...« Stopal sem pred njima vse do ograje... Tu sem se jima poklonil... Vstopila sta, držeč drug drugega za roko... Oh, in od tistega trenutka je vse tako žalostno v tem dvorcu, kjer je živela moja mati!...

Ob tej misli je vzdrltel.
»Mati, o mati! Kje si? Kdo si bila? Tvoja skrivnost je pokopana tu, v kapelici tega dvorca... Kdaj bom mogel stopiti vanjo? Kdaj bom mogel vzdigniti ploščo, ki mi je zaznamenovana?... Oh, zakaj ne kar nocoj? Zakaj ne precej?...«
Razburjeno je stopil nekajkrat sem ter tja. Toda kmalu se je obrzdal.
»Ne!« je odločno dejal. »Ponoči, kakor tat, bom vdiral v to hišo. Samo z namestnikovim dovoljenjem hočem stopiti v kapelico! O belem dnevu izkopljem skrinjico, ki skriva sliko in zgodbo moje matere... in ime... mojega očeta!... Oh, oče, kdo si? Po kom se imam pravico imenovati pred ljudmi?...«
Se nekaj minut je stal Klotar Ponthuški pred

ograjo in strmela v nedoločno gmoto dvorca, ki je pod njegovo streho dihala Leonora de Ulloa...
»Pojdimo!« je rekel nazadnje. »Jutri o belem dnevu se vrnem... Do jutri, mati!... Do jutri, Leonora!...«
Naglo je odšel proti svojemu stanovanju v Ulici svetega Dioniza.
Ko je Klotar Ponthuški izginil, se je približal ograji Arronskega dvorca drug nočni gost.
»Vrag odnesi tega človeka!« je zamrmral. »Klotar de Ponthus je res trmoglavec. Veliko preglavic bo še z njim, preden se ga otepem. Toda, zlodej naj me vzame, jaz sem bolj trmast od njega! Dokaz je že to, da Ponthus odhaja, Juan Tenorio pa je ostal!«
Don Juan si je naglo pregledal ograjo in se nasmehnil.
»Igračal... Na mojo dušo, še nocoj moram vedeti, kaj je Leonora potožila očetu... Hm! Prav za prav ni težko uganiti: mila stvarca je prihitela iz oščrja Španije samo zato, da me pokrije s sramoto in pozove namestnika, naj me kaznuje za moj zločin...«
Tiho se je zasmeljal, nato pa mahoma namršil obrvi in zamrmral:
»V objemu guvernerjeve roke...«
Z nekakšno divjo radovednostjo je spustil oči na okrog čiš al ne prihaja odkod Silvia ki mu je bila šeč ponovila:
»Don Juan, ti veš... da, ti veš, v čigavem objemu ti je umret!...«
Toda zapuščena ulica je bila tiha in mirna. Še trenutek se je obotavljal. Nato se je jel ma-

homa vzpenjati po ograji; nekaj prijemov, prožen skok, in že je bil v parku.
Z gibčno naglico tatu, ki je vaju nočnih odprav, se je poganjal od drevesa do drevesa. Suho listje, ki je padalo z dreves, je povzročalo več šuma kakor njegova noga, ko se je dotikal tal.
Ko je bil le še nekaj korakov od hiše, je Tenorio nenadoma obstal in pridržal sapo: po lipovem drevedu je stopal nekdo proti dvorcu. Don Juan ga je bolj slutil kakor videl. Takoj je uganil, da ne more biti ta senca, sklonjena pod bremenom nesrečnih misli, nihče drug kakor namestnik de Ulloa.
Razdraženi duh dona Juana je neugnano tehtal sredstva in pota, kako bi prišel v hišo, in zamehtal načrt za načrtom. Ko pa je spoznal namestnika, je pomislil, da se z njim vred najlaže prikrade v dvorec. Komaj si je tako rekel, jo je že ubral za Sanchem de Ulloa.
Namestnik se je utegnil ozreti, ga zagledati in ga pri tisti priči zabosti kot nočnega tatu. Vsekako bi bil v trenutku propadel njegov načrt, da se splazi v dvorec. A za vse to se don Juan ni menil. Skoraj brez vsakršne previdnosti, je drzno in nesramno ubiral korake za namestnikom, in ko se je jel don Sancho vzpenjati po vhodnih stopnicah, je tik za starcem krenil po njih don Juan!...
Sancho de Ulloa se ni ozrl. Njegova zavest je bila še vsa ohromljena od strašnega duševnega pretresa današnjega dne.
Turobni sprehod pod lipami, z golo glavo vzlic zimski sapi, mu ni bil niti pomiril živcev niti ohladil vročega čela. Stopal je sključen, kakor da

bi ga teža bolečine upogibala k tlom. Donu Juanu ni bilo treba opreznosti: Sancho de Ulloa ga ne bi bil slišal, morda niti videl ne... kajti Sancho de Ulloa je slišal samo en glas... glas Christa, in ta obraz je bil Christa... hči Christa, ki jo je preklinjal... hči, ki jo je z naglimi, hripavimi besedami obtoževal, da je osramotila ime Ulloa. Kdaj pa kdaj je skrčil pesti, kakor bi jo videl pred seboj in se pripravljal, da jo zadavi, a vsakikrat znova mu je razširil prsi strahoten vzdih, in vse v njem se je zrušilo nekam v brezno...
Namestnik se je vzpenjal po stopnicah in Juan Tenorio se je vzpenjal za njim...
Don Sancho de Ulloa je stopil v prostorno vežo. Juan Tenorio je stopil takisto...
V veži je bilo vse tiho. Ena sama sveča je gorela z žalostnim plamenom. Prileten mož v črni obleki je negibno stal ob nji. Bil je dvornik; ko je šel namestnik mimo njega, se je počasi sklonil. Ta dvornik je videl dona Juana, ki je s plaščem na molcu stopal za namestnikom. A videl ga je tako samozavestnega, tako domačega, da bi se mu bila zdela vsaka slutnja resnice blazna. Nezanem ni gel biti drugega kakor namestnikov prijatelj.
Sancho de Ulloa je odprl neka vrata in stopil v častno dvorano.
Don Juan je počakal, da so se vrata zaprla, nato pa krenil naravnost k možu v črni obleki in zamrmral:
»Hudo je potr, kaj ne? Kakšna nesreča! Ubog! Ulloa!...«

Kaj se pleče na vzhodu

Skrivnostna Weygandova armada — Usodni pomen kavkaških petrolejskih vrelcev — Veliki interesi Italije

Rim, 26. februarja. V zadnjem času prihajajo vedno česče iz Londona alarmantne vesti o nevarnem položaju v Bližnjem in Srednjem Orientu. Tudi italijanski tisk objavlja vedno več poročil o temnih oblakih nad Kavkazom. Razume se, da merodajne fašistične kroge ta razvoj močno zanima, saj se bliža italijanski interesni sferi, vzhodnemu Sredozemlju in zvezi z Abesinijo.

Londonški tisk obtožuje Moskvo, da je sprožila po časopisju in radiu močno propagando proti Turčiji in Perziji ter da namerava v doglednem času napasti obe sosedni državi. Iz Moskve odgovarjajo, da so zavezniki tisti, ki so že zbrali veliko vzhodno armado, katere naloga ne more biti druga kakor napad na sovjetski Kavkaz. V italijanskih krogih opozarjajo v tej zvezi na pomembne posledice nemško-sovjetske gospodarske pogodbe, katere prva je ta, da je pogodba na stečaj odprla vrata nemškimi strokovnjakom, ki bodo v Sovjetski uniji skušali organizirati proizvodnjo vseh potrebnih živil in surovin, zboljšati prometne zveze z zapadom ter s tem usposobiti Nemčijo za dolgotrajno vojno. Zaveznikom se zato postavlja vprašanje, kako onemogočiti izvajanje tega dalekosežnega načrta, preden bi mogel resno ogroziti blokado Nemčije. V to svrhu bi bila zavezniška intervencija na jugu pri Bakuju, središču sovjetske petrolejske industrije, močno učinkovita, ker bi istočasno zadela Rusijo in Nemčijo. Zavezniška vojska na vzhodu naj bi to nalogo izvedla, kadar bi prišel primeren čas.

V zvezi z možnostjo razširjenja vojne na Bližnjem in Srednjem vzhodu se naj-več sliši ime slavnega francoskega generala Weyganda, ki mu je poleg vojaške zaupanja tudi velika diplomatska mislija. Ze sedaj uživa ta stari vojskovodja — za časa svetovne vojne načelnik štaba maršala Focha, slavni zmagovalac nad rdečo vojsko pred Varšavo 1. 1920, »nesmrtnik« v Francoski akademiji — na vzhodu skoraj legendaren sloves. — od vsega začetka vojne zastopa general Weygand stališče, da je treba »poraziti Nemčijo preko Rusije«. Po njegovem mnenju se bi to najlažje zgodilo z napadom na Kavkaz, kjer se Baku nahaja komaj 200 km od meje in leži vse petrolejski cevovod na južni strani planin, Batum, kjer se ta cevovod konča, pa je sploh čisto v bližini turške meje. Izločitev bakujeske petrolejske vira bi bila katastrofa za Sovjetsko unijo, za rdečo vojsko, za sovjetsko motorizirano poljedelstvo in seveda tudi za izvajanje nemško-ruskega gospodarskega načrta.

General Weygand je obiskal Pariz in London konec lanskega leta. Skušal je osebo prepričati člane zavezniškega vrhovnega vojaškega sveta, da je samoprevara trditve, da čas dela samo za zaveznike. Poveljniki vzhodne vojske zastopa mnenje, da čas istočasno koristi in hkrati tudi škodi obema vojujočima se strankama in se tako lahko vojna zavleče v nedogled. Zahteval je tudi močno okrepitev vzhodne vojske, kar se je v zadnjem času vsaj deloma tudi zgodilo. Zaenkrat general Gamelin, ki ima v vrhovnem zavezniškem svetu glavno besedo, še ne deli v celoti mnenja svojega tovariša z vzhoda ter skuša kolikor mogoče odložiti dokončni preloš s Sovjetsko unijo. Področje na vzhodu, za katero bi šlo v primeru resnega spopada, je po površini skoraj tako veliko kakor vsa Evropa in odpira zato za zaveznike celo vrsto dalekosežnih problemov, tako da odločitve ne bo lahka.

Italijani pravijo Weygandovi vojski »armada fantom«, ker je že od začetka vojne stalna grožnja v vzhodnem Sredozemlju. O njeni številčni moči se širijo najrazličnejše vesti. Najbolj verjetne se zde one, ki jo cenijo v sedanjem trenutku na okrog dvajset modernih opremljenih divizij, kar bi dalo pol milijona mož. Sestavljajo jo vojniki iz skoraj vseh delov sveta. V njej so Angleži in Francozi s svojimi kolonialci, posebno iz severne in zapadne Afrike ter Indokine, menda vsa tujska legija, pa tudi Čehi in Poljaki, Egipčani, Indijci, Arabci in tudi Jidijci. V zadnjem času so prišli še Avstralski in Novozelandski. Razmeščena je ta vojska v Siriji in Libanonu, Palestini, Egiptu in Sudanu, deloma ima oporišča tudi v Iraku in Adenu. Angleškim četam poveljuje general Wavell, ki se je v teh krajih boril že v svetovni vojni, takrat z Rusi proti Turkom, dočim mu bo sedaj najbrž poverjena nasprotna vloga. Angleški vojni minister je sicer pred kratkim izjavil, da na vzhodu ni skupnega vrhovnega poveljstva kakor na zapadu, kljub temu pa splošno smatrajo generala Weyganda za vzhodnega generalisima. V zadnjem času so vzbudila pozornost zopet njegova potovanja v Ankaru in Kairo. Ko je bil v Turčiji, si je ogledal tudi kavkaško mejo. Skoro neprestano je ima zaupna posvetovanja s turškimi, egipčanskimi in z angleškimi vojaškimi poveljniki.

Nekak italijanski odgovor na te priprave, odnosno nekako opozorilo Londonu in Parizu, da je v tem področju življenjsko interesna tudi Italija, vidijo nekateri v potovanju maršala De Bona, inspektorja italijanske vojske preko morja, najprej v Tripolitanijo in potem v Cirenajko in na Dodekanez, sedaj pa inspeksijsko potovanje ministra za italijansko Afriko generala Teruzija po Abesiniji in po starih italijanskih kolonijah na vzhodu.

V zvezi z vsemi temi pripravami je tudi Turčija uveljavila zakon o narodni obrambi, ki daje vladil velika pooblastila. Računa se, da ima Turčija že sedaj pod orožjem okrog pol milijona ljudi. Izredne priprave se vršijo tudi v Iraku, ki je že v vojnem stanju z Nemčijo, ter v Iranu (Perziji) in Afganistanu, ki sta sicer proglasila svojo nevtralnost, a se čutila ogrožena od severa. Vse te države oborožujejo Angleži v zelo veliki meri. Turčija je sicer do pred kratkim živela v najboljših odnosih z Moskvo, vendar se je sedaj tako ozko zvezala z Anglijo in Francijo, ki se vedno bolj odmikata od sovetov, da se zdi vsak nov sporazum po prekinitvi pogajanj skoro nemogoč. Kavkaški narodi ne marajo boljševikov, zato mnogi računajo, da bodo v Moskvi vse storili, da se vojska ne bi preselila v notranjost Kavkaza. Ako se bo zdelo vojna neizbežna, je verjetno, da bodo sovjeti sami poskusili nenasladno vdreti proti jugu ter priti v stike s Kurdi na turškem ozemlju in z Azerbejdžanci na perzijskem, ki baje ne marajo svojih gospodarjev.

Turška vojska se splošno označuje za izborna. Bila je najprej instruirana in tudi deloma oborožena od Nemcev, v zadnjem času pa je dobila od Angležev ogromna sredstva za oborožitev, baje v znesku približno 20 milijard dinarjev. V primeru vojne lahko baje vrhu tega Turčija sama postavi dva milijona vojakov. Koliko bodo mogli postaviti ostali, še ni znano, vsekakor pa skupno večmilijonsko armado, ki bi znala rdečim delati še velikih preglavic.

Italijanski orientalski dopisniki soglasno ugotavljajo, da se z ozirom na te velikanske priprave širijo tam glasovi o možnem izbruhu vojne že v mesecu maju. Ako bi

se to res zgodilo, bi prišla Italija in zaradi Turčije tudi ves Balkan v zelo delikaten položaj, ker bi se vojna močno približala njenim življenjskim potrebam. V zavezniških krogih sklepajo, da bo to vojna proti boljševizmu, v kateri bi tudi Italija morala sodelovati zaradi svojega izrecno protiboljševskega zadržanja. Toda na drugi strani je treba opozoriti na še vedno živo italijansko-nemško prijateljstvo in pa na neurejene račune, ki jih Italija še ima do zapadnih zaveznikov. Nekateri pravijo, da bi morda prav tedaj nastopil čas za ureditev teh računov. Vsekakor pa so vse te odprte možnosti na Bližnjem vzhodu in povod več, da Italija nadaljuje in še stopnjuje svoja prizadevanja za poravnava vseh nasprotij v podunavsko-balkanskem prostoru, ker se bo samo čvrsto strnjena Balkan lahko uspešno upr razširjenju vojne na področje zapadno od Črnega morja.

— Dr. O. A.

Mirovni pogoji

Točno besedilo Hitlerjevih in Chamberlainovih izjav o vojnih ciljih Nemčije, odnosno zaveznikov

V zvezi z Wellesovo misljo v Evropi, kateri pripisujejo ponekod tudi posredovalne namene med obema vojnima taborama, se v evropskih in ameriških listih zelo mnogo razpravlja o mirovni pogojih. Ki sta jih tik pred Wellesovim prihodom v Evropo postavila v svojih znanih govorih nemški kancelar Hitler in angleški ministrski predsednik Chamberlain. Ker je za zasledovanje razprav okoli teh predlogov velikega pomena poznavanje njih točnosti besedila, navajamo po listih obeh vojnih strank, ki so nam sedaj na razpolago, točno besedilo Chamberlainovih in Hitlerjevih izjav, v kolikor se nanašajo na te predloge.

Pogoji zapadnih velesil

Chamberlain je konkretne pogoje zapadnih velesil za ustavitve sedanjih sovražnosti takole formuliral: »Predvsem se mora vzpostaviti neodvisnost Poljakov in Čehov. Drugič pa moramo dobiti kako oprteljivo zagotovilo, ki nam bo dalo gotovost, da se bodo res spoštovali obljube ali zagotovila, ki jih bomo dobili. S sedanjim vladno ne moremo v tem postopku računati na nobeno gotovost v bodoče. Vsi elementi ki so pripravljeni sodelovati pri obnovi Evrope, so neusmiljeno potisnjeni stran; narodu pa je onemogočen stik celo z nevtralnimi mnenjem in njegovi voditelji so ponovno dokazali, da jim ni mogoče zaupati. Niti kadar se obračajo na inozemske vlade, niti kadar se obračajo na svoje lastno ljudstvo.«

Komentarji teh Chamberlainovih pogojev opozarjajo, da je šef angleške vlade govoril samo o vzpostavitvi neodvisnosti Poljakov in Čehov, ne pa o vzpostavitvi njihovih držav. Nadalje, da je Chamberlain izpustil iz navajanja Slovake, to pa zato, ker imajo ti za sedaj svojo samostojno državo, ki bi jo pri obnovi neodvisnosti

Poljakov in Čehov pritegnili v kak federativni sklop po novih zamislih. Značilno je nadalje, da je Chamberlain to pot izpustil iz navajanja Avstrije in da ni niti z besedo omenil kolonij.

Nemški življenjski prostor

Odstavek Hitlerjevega govora, ki vsebuje konkretne nemške zahteve, je bil v prvi obliki objavljen nekoliko netočno. Njegovo točno besedilo je po uradni objavi v nemških listih naslednje:

»Naš cilj je zagotovitev našega lastnega življenjskega prostora. Pod tem življenjskim prostorom razumem vse, kar ni bilo po Angležih, temveč po nas Nemcih kultivirano, civilizirano in gospodarsko oplojeno. Vsaj v Srednji Evropi še ni bilo opaziti oplojajočega britanskega vpliva v preteklosti in vse do sedanjosti. To Srednjo Evropo je zgrabila Nemčija in v tem nemškem življenjskem prostoru hočemo samo mi odločiti ter se tu ne pustimo strahovati in tudi ne dopustimo nobenih političnih kombinacij, ki bi bile naperjene proti nam. Drugič pa zahtevamo vrnitev nemških kolonij, te naše nemške lastnine, ki so nam jih ugrabili svetovni plutokraci brez najmanjši koristi za svoje narode.«

Komentarji tega točnega besedila Hitlerjevega govora opozarjajo, da je nemški kancelar postavil nemškemu življenjskemu prostoru neprimerno večje in prožnejše meje kakor se je to zdelo po prvi verziji, ki je navajala kot nemški življenjski prostor samo omejeno nemško civilizacijo ter izključno le Srednjo Evropo. Hitler pa nasprotno govori o področjih, ki so jih kulturo, civilizacijsko in gospodarsko oločili Nemci ter izrecno pripominja, da je »nekaj takih področij«. Med njimi navaja Srednjo Evropo samo kot primer.

BELEŽKE

Komisija za finančni sporazum

Kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, sta predsednik in podpredsednik vlade gg. Cvetković in dr. Maček imenovala vsak po tri člane v komisijo, ki naj sestavi načrt za finančno avtonomijo banovine Hrvatske. Predsednik Cvetković je imenoval za svoje zastopnike ministra dr. Konstantinovića, nekdanjega finančnega ministra dr. Djordjevića in beograjskega župana dr. Djurđića, ki je bil finančni minister v prvi Cvetkovićevi vladi. Dr. Maček je za svoje zastopnike imenoval sedanjega finančnega ministra dr. Šuteja, njegovega pomočnika dr. Filipovića in predstojnika finančnega oddelka hrvatske banke oblasti dr. Franolića.

O zbiranju radikalov

»Novosti«, zagrebško glasilo JRZ, pišejo o prizadevanjih za združitev vseh radikalov. Pri tem prinašajo tudi naslednje informacije iz Beograda:

»Po nekaterih vesteh naj bi se izvedlo združjenje radikalov brez aktivne udeležbe slovenskega in muslimanskega dela današnje JRZ. Slovenci iz JRZ bi obnovili Slovensko ljudsko stranko, muslimani pa Jugoslovensko muslimansko organizacijo. Ti dve skupini naj bi se potem zvezali z radikalno stranko v trajni koaliciji. Kakor se čuje, bi to rešitev sprejel tudi glavni odbor, ki pa slej ko prej zahteva, da se najprej formalno odobri radikalna stranka in se ji vrne nekdanje premoženje, ki ga predstavlja v glavnem hotel »Pariz« v Beogradu. Politični krogi so mnenja, da bo na tej osnovi mogoče izvesti združjenje radikalov.«

Novi šef dr. Mačkovega kabineta

Dosedanji šef kabineta podpredsednika vlade dr. Mačka dr. Ilija Jukić je bil, kakor smo že poročali, v činu pooblaščenega ministra imenovan za šefa tiskovnega oddelka v zunanem ministrstvu. Na njegovo mesto je prišel kot šef dr. Mačkovega kabineta bivši poslanec dr. Ante Odlič, odvetnik iz Čakovca. Ko je Medjimurje pripadalo mariborski oblasti, ga je dr. Odlič zastopal v mariborski občinski skupščini. Ves čas svojega političnega udejstvovanja pripada dr. Odlič HSS.

Konferenca dr. Mačka

V sredo popoldne je bila v predsedstvu vlade konferenca podpredsednika vlade dr. Mačka z ministrima dr. Mačkovićem in dr. Konstantinovičem. Na konferenci so razpravljali o načrtu zakona o političnih društvih, strankah in zborovanjih. Po konferenci se je sestal dr. Maček s finančnim ministrom dr. Šutejem in razpravjal z njim o finančni avtonomiji banovine Hrvatske.

Iz radikalne stranke

Iz krogov glavnega odbora Narodne radikalne stranke sporočajo, da bo prihodnje dni objavljen že večkrat napovedani program vodstva stranke na vse pristaše radikalnega programa. Proglas jih bo pozval, naj se oklenejo NRS ter prično s takojšnjo organizacijo stranke po vseh krajih. Poza,

Ljubomir Mitić, eden od podpredsednikov Jugorasa. Namesto Muharema Dizdarevića je že tudi res postavil nekoga Andrija Ninkovića. Temu gospodu očita sedaj odstavljeni Dizdarević, da hoče novim spremeniti ideologijo Jugorasa in ga spremeniti v Srboras. Dizdarević napoveduje že v naprej najostrejšo borbo proti tej spremembi in pravi, da bosanski delavci v taki organizaciji ne bi mogli sodelovati. Vodstvo Jugorasa v Sarajevu je odločeno v celoti odstopiti ter bo izročilo nemoženje sarajevske organizacije sodišču, če bi se Jugoras res spremenil v Srboras.

Volitve delavskih zaupnikov

V nedeljo so bile volitve delavskih obratnih zaupnikov v znani tkalnici pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini. Vloženi sta bili listi narodnega delavstva in socialnih demokratov. Narodna lista je dobila 137 glasov in 5 zaupnikov, socialistična pa 28 glasov in 1 zaupnika. Ta uspeh je tem bolj razveseljujoč, ker so se nasprotniki Narodne strokovne zveze posluževali tudi zelo nečestnih sredstev v volilni borbi.

V soboto bodo volitve obratnih zaupnikov tudi v kranjski tekstilni tovarni »Jugobruna«. Ob tej priliki nam pišejo iz Kranja: Za volitve so bile potrjene tri liste: lista Narodne strokovne zveze (plava) ter listi JSZ in ZZZ. Socialistična lista (rdeča) ni bila potrjena. Zato se zelo čudimo dopisniku »Delavske politike«, ki naštevja sicer tudi tri liste, toda poleg JSZ in ZZZ še socialistično listo, ki ni bila potrjena, dočim je potrjeno listo NSZ izpustil. Ta nerodni manevar pa se mu ne bo obnesel, ker je narodno zavedno delavstvo o položaju dobro poučeno in tudi ve, komu bo poverilo svoje zaupanje. Volitve trajajo od 13. do 22. ure.«

Zavarovanje proti toči in decembrske volitve

Poročali smo že o obtožbah voditelja vodovinskih samostojnih demokratov dr. Duje Boškovića proti bivšemu banu dunavske banovine Rajčiju, da je pred decembrskimi volitvami 1. 1938 delil denar iz fonda za zavarovanje proti toči ljudem, ki niso imeli do tega denarja nobene pravice. Ban Rajčić je pozneje dokazoval, da so bile navodbe dr. Boškovića netočne. Sedaj pa se je javil klub banskih svetnikov JRZ za dunavsko banovino, ki je ob priliki proračunskega zasedanja banskega sveta sprejel posebno resolucijo v kateri pravi o tej zadevi med drugim, da »obsoja razdeljevanje denarja in podpor iz fonda za zavarovanje proti toči. Klub banskih svetnikov JRZ odklanja vsako odgovornost za tako postopanje, ker ni imel nobenega vpliva na podeljevanje podpor. Z velikim zadovoljstvom sprejema na znanje poročilo bana Jovana Radivojevića, da je s spremembo pravilnika o uporabi denarja iz tega fonda onemogočil ponovitev njegove enostranske uporabe.«

Ponemčenje Krakova

Poročali smo že o nameri nemških okupacijskih oblasti v Krakovu, da vrnejo temu mestu stari nemški značaj. V zvezi s tem je odredil komisar mesta, da morajo biti do 15. marca zamenjani v Krakovu vsi ulični napisi s samonemškimi napisi. Poleg tega je sestavil posebno komisijo, ki bo izdelala predlog za preimenovanje krakovskih ulic po raznih živih in mrtvih veljakin.

Razlastitev poljskih kmečkih posestev

Pisali smo že o naredbi maršala Göringa, ki pooblašča nemške oblasti v zasedeni Poljski, da prevzamejo v nemško državno upravo vso poljsko zemljiško posest, veleposestništvo in kmečko kakor poroča beograjska »Politika«, se je ta naredba začela najprej izvajati v okolici Krakova, ki naj bi se s mestom vred po nemških načrtih čim prej ponemči. Organi okupacijskih oblasti popisujejo poljska posestva ter določajo dosedanjim lastnikom roke, po katerih morajo posestva zapustiti.

Kmetje dobe le potrdilo, da so izročili svojo zemljo, poslopja, živino, orodje in vse druge prireditelje. Ali in kdaj bodo dobili kako odškodnino še ni določeno, pač pa lahko prosijo, da ostanejo kot dinarji še nadalje na svojih dosedanjih posestvih, katerih gospodarstvo bodo do nadaljnjega vodili posebej določeni organi okupacijskih oblasti. Ni še znano ali bo razlašena poljska zemlja ostala trajno v državni upravi, ali pa jo bodo dodelili onim Nemcem, ki so se izselili in se še izseljujejo iz baltičkih držav in iz Južne Tirolske.

Za koncentracijo političnih sil

Sarajevska »Jugoslovanska pošta« objavlja uvodnik »Za blok narodnih strank«. V njem pravi med drugim:

»Jugoslovanska nacionalna stranka je nedavno storila politični korak, s katerim je postavila JNS pred našo javnost jasno in odločno problem bloka narodnih strank. Z njim je izrekla iskreno željo in težnjo našega naroda za združenjem vseh pozitivnih in aktivnih političnih sil. Postavila je pred vse prizadete stranke vprašanje na katero je mogoče odgovoriti samo da, ali ne, Narod želi danes čim složnejše delo političnih organizacij. Mnoge stranke tega še ne morejo zapopasti. Namesto da bi stremele za združenjem narodnih sil, zanašajo med ljudstvo cepljenje in deljenje.

Položaj je danes tak, da se imperativno postavlja na dnevni red vprašanje združnje naših strankarskih vodstev na skupnem programu velikih narodnih in državnih zadev. Mi ne predlagamo strnjena ali zlivanja strank ter osnovanja nove velike stranke, temveč sporazum strank o onih velikih narodnih interesih ki so vsem skupne in ki jih bomo ohranili samo s edinstvom vseh naših sil. Na poti do tega sporazuma stoji kot ovira samo — strankarstvo. Mi ne vidimo nobenih takih velikih programskih ali interesnih razlik, da ne bi mogli priti do takega sporazuma samo če je pri vodstvih strank vsaj malo tiste dobre volje, kakršna je v narodu, ki zahteva združitev vseh narodnih sil v teh težkih in usodnih časih.

Nekdo je moral pričeti s to akcijo. Bila je to Jugoslovanska nacionalna stranka. Mi, ki smo kot neodvisen nacionalni organ prav tako blizu ali daleč JNS, kakor vsem

ostalim nacionalnim strankam, pozdravljamo iskreno ta njen dalekosežni korak, in to ne zaradi JNS, nego zavoljo velike stvari, ki jo je s tem pokrenila in postavila na dnevni red. Ljudstvo čaka sedaj na odgovore. Napadi, ki smo jih čitali v izvesnem tisku proti tej akciji, pa so najlepši dokaz, da je stvar na pravi poti. Pričakujemo, da se bodo apelu JNS odzvale tudi ostale rodoljubne stranke, ker nastopajo že zadnji trenutki za združitev vseh narodnih sil.«

Iz Julijske krajine Zopet dve žrtvi granate

Kakor da na Soči še zmerom ni miru, še prav se je vojna ob njej končala že pred dobrimi 21 leti! Vedno znova se ponavljajo vesti o žrtvah, ki jih granate terjajo od ljudi na nekdanji fronti, posebno okrog Gorice, a tudi daleč v njenem zaledju in, kakor je pokazal prav zadnji primer, celo v Trstu. V stotine gre številno teh nesrečnih žrtvih. Mnogo jih je med njimi, ki so se rodile šele po vojni, tako da je niso niti poznali, a so vendar z življenjem plačali njeno zlo dedščino. V Trstu so pravkar pokopali predzadnje tri žrtve, ki so jih granate izbrale med svojimi nabitralci, ko je pretekli četrtek silna detonacija v Panoviškem gozdu za hip spomnila Gorico na njeno nekdanjo usodo in je eksplozija velike granate znova terjala človeška življenja.

Eksplozija je nastala okrog 14. ure in jo je bilo slišati tudi v Gorici. Nekaj ljudi, ki so imeli opravka na potju pod gozdom, je odhitelo vanj. Na majhni jasi so našli žrtve nevarnega posla, raztrgane in ok-

vajene okrog velikega hraka, ki ga je granata pri eksploziji izkopala v zemljo. Kljub vsej grozi, ki jo je zbujal pogled na prizorišče nesreče, so se ljudje kmalu znešli. Nekdo je naglo stekel po reševalce, ostali so pristopili k ranjenecem, da jim pomagajo.

Karju Planinc, 38letnemu delavcu, je odtrgalo levo nogo in zlomilo desno, 15letnemu Francetu Umeku je desno nogo tako razmrčevalo, da so mu jo morali še istega dne amputirati v gorški bolnišnici. 40 let starega Jakoba Bonana je raztrgalo in enaka usoda je doletela tudi 36letnega Štefana Pavšiča. Obe žrtvi sta bili iz Gorice, enako tudi oba ranjena.

Vse kaže, da so nesrečni vedeli za granato, ki so jo hoteli tistega dne izkopati izpod ruše. Pri tem je najbrže Bonan zadel z motiko ob njo, tako da je eksplozirala. Umek in Planinc sta bila nekolično oddaljena od Bonana in jima je le-ta okoliščina rešila življenje, čeprav bosta ostala pohabljeni za celo življenje.

Drobne novice

Poročili so se pred kratkim v Trstu g. Just Pečar in gđ. Josipina Ferugina-Banter g. Medard Mihelj in gđ. Angela Cernigoj. Cestitamo!

Za župana v Tolminu je bil imenovan ravnatelj tamkajšnjega učiteljskega prof. Angel Scuri. Doslej je veliko občino upravljal kot prefekturini komisar dr. Ivan Rosato. Prof. Scuri je postal po svojem dosedanem šolskem in političnem delovanju na Tolminskem že znan. Precej pozornosti je zbudil pred kratkim, ko je pripravil svoje dijakke od tega, da so kdikoli sneg po Tolminu, kar so nekateri listi tudi s primerno hvalo zabeležili.

Pozivi pod orožje. Listi so te dni objavili običajne vsakoletne pozive pod orožje. Letos so bili pozvani k vojakom obvezniki letnikov 1919 in 1920 ter prejšnjih do letnika 1915, kolikor še niso odslužili rednega vojaškega roka. Pozivi so bili v obliki lepakov tudi že nalepljeni na javnih krajih.

Na poti iz Ajdovščine na Col je pred dnevi omagal in zmrznul 27 let stari Josip Lampe s Cola. Predzadnje nedelje je bil še v Gorici na obisku pri svoji sestri. Proti večeru tistega dne se je pripeljal nazaj do Ajdovščine in jo je takoj mahnil po bližnjaki proti Colu, čeprav si je moral v visokem snegu šele gaziti pot. Odtlej pa ni bilo nič več slišati o njem. Šele po nekaj dneh so po naključju našli njegovo truplo.

Iz življenja na deželi Iz Litije

— Vodene krože pojenjujejo. Na početku zime so se v našem okraju močno razpisale vodene krože, varicele. Zdad pa so že močno pojenjale. Kaže, da je bolezen izrecno zimska. Pač pa je še precej primerov garij, ki so posebno razširjene v zagorski dolini, pa tudi po litijski, šmarški in poiškiški občini. Močno oboleli morajo celo v ljubljansko bolnišnico. Zdravstvene oblasti v litijemskem okraju porabijo letno do 3000 injekcij proti črnim kozam.

— Ni povoda za dviganje cen mesa. Zdad, ko se čuti pomanjkanje živil za svine in prašiče, pada tudi njihova cena. Najvišje so bile cene pred božičem. Tedaj so morali plačevati kupci za dobro pitane prašiče tudi po 10 in še več dinarjev za 1 kg žive teže. Zdad pa se vrtila cena okrog 8 dinarjev. V našem okraju pa je zavrselo, ker se čujejo glasovi, da hočejo mesarji dvigniti ceno mesa v nadrobni prodaji po mesnicah. Ljudstvo govorja in se pritožuje proti dviganju cen prav zdad, ko so cene za živo težo celo padle. Kakor kažejo živinski sejni in poslednjem času, imajo naši kmetje še precej goveje in druge živine. Kupci pa zbirajo živino za izvoz v inozemstvo. Oblastva bodo morala poskrbeti, da se zaradi izvoza v tujino ne bodo dvignile cene mesa in drugim potrebščinam za domače prebivalstvo. Izvoz preko meje donša dobiček samo prekupčevalcem, dviganje cen na drobno pa ne koristi prav nič našemu kmetu. Če hoče zaslužiti kmet pri volu 500 dinarjev, ga mora dolgo rediti in oskrbovati, dočim zaslužiti izvoznik toliko ali še večjo ceno takorekč v enem zamahu.

— Dramska sekcija Narodno strokovne zveze iz Ljubljane gostuje v nedeljo v Sokolskem domu. Gostje bodo igrali zabavno veselo igro »Revolucija mož«. Vabimo vse Litijance, da podprejo prizadevanje mladih igralcev Narodno strokovne organizacije s tem, da napolnijo dvorano do zadnjega kotička.

Iz Kamnika

— Lovsko društvo za srez Kamnik v Kamniku bo imelo v nedeljo 4. marca ob pol 10. v restavraciji »Grajski dvor« (pri Glizli) svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Po obnem zboru bo nagradno streljanje in skupno kosilo. Vsi člani zelene bratovščine iskreno vabljani.

— Zaključek samaritankega tečaja. Drevi ob 19. zaključil sreski odbor društva Rdečega križa v Kamniku samaritanke tečaj za ženske. Tečaj, ki se je pričel 12. decembra, je posecalo povprečno 36 do 38 tečajnic, ki so ostale zveste do konca od prvotno prijavljenih 49. Predavanje so bila vsak tork in petek od 7. do pol 9. ure zvečer, odpadlo je le nekaj takih dni, zato se je tudi tečaj podaljšal do konca februarja. Tečaj se zaključil s izpitom, nakar prejmejo tečajnice legitimacije kot diplomirane samaritanke Društva Rdečega križa. Na dobro uspelem tečaju imata pač največ zaslug predsednik Rdečega križa v Kamniku dr. Fran Vidic, ki je izvedel organizacijo tečaja, in asreski sanitetni inspektor dr. Julij Polec, ki je imel predavanje in sploh vodil tečaj. Obema za trud in požrtvovalnost vse priznanje!

— 5.000 din. dobi, kdor izšede mrtlice trgovca Prodinka. Ker se še do sedaj ni ugotovilo kdo je mrtlice pok. Prodinka, so sedaj svojci razpisali nagrado 5.000 din, da s tem morda pospešijo preiskavo, ki se še vedno nadaljuje.

Iz Novega mesta

— Ljubljanski učiteljski krog gostovalni jutri, v soboto, ob 20. v Novega mesta domu v Novem mestu s hmeljsko »Vzgojitelj Lanovec in glavnica« v čl. ml. Akademija je v Ljubljani že na velik uspeh. Prav vse vjudno valjajo!

— Kino »Dome« v samaritanke domu bo predvajal danes in jutri ob 20.15 ter v nedeljo ob 16. 18. in 20.15 in zvočni vefilmi »Gibraltar«. V glavnemlogi priljubljen francoska igralca Viviane Romance. Priporočamo, da ta film vsekakor ogledate. Predigra zvočna. (—)

